

III Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa z cyklu „Człowiek w relacji do...”

SOLIDARNOŚĆ

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydział Filozoficzny, Katedra Metafizyki i Filozofii Człowieka, Katedra Etyki
Interdyscyplinarne Koło Naukowe Myśli Personalistycznej Jana Pawła II „Traditio”

Kraków, 19 – 20 (środa, czwartek) maja 2021 (on-line)

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

MAŁOPOLSKA

SOLIDARNOŚĆ

Międzynarodowe Centrum
Badań nad Fenomenem
Solidarności

OPUSCZONO
OSTOJA
BERLIN – WARSZAWA – WILNO

**PRAWO
KANONICZNE**

KWARTALNIK PRAWNO-HISTORYCZNY

OPOKA
.org.pl

Plus radio | 106,1 FM
KRAKÓW

tysol.pl

TYGODNIK
SOLIDARNOŚĆ

Dr Marek Błaszczyk

Problem relacji międzypodmiotowych w egzystencjalizmie

(Filozofia)

Abstrakt:

Celem wystąpienia będzie ukazanie specyfiki relacji międzypodmiotowych w szeroko rozumianej filozofii egzystencjalnej (egzystencjalizmie). Wyróżnimy oraz scharakteryzujemy następujące typy relacji: jednostki wobec świata rzeczy, jednostki wobec niej samej, jednostki wobec Innego (drugiego człowieka) oraz jednostki wobec Boga (Absolutu). Zaznaczymy przy tym, że relacje te implikują określone doświadczenia egzystencjalne – absurdalności, samotności, solidarności czy dialogiczności. Wywód podzielony będzie na dwie części. W pierwszej nakreślimy fenomen egzystencjalizmu, wskazując na jego najważniejszych przedstawicieli. Zaznaczymy, że jest to nurt niejednorodny i programowy antysystemowy, akcentujący filozoficzną rangę ludzkiego sposobu bycia-w-świecie. Powiemy, że głównym przedmiotem zainteresowania egzystencjalistów jest człowiek i „sprawy ludzkie”, w tym poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o sens i cel ludzkiego życia. W drugiej części wystąpienia przyjrzymy się natomiast poszczególnym typom relacji wewnątrzświatowych, zwracając szczególną uwagę na relacje międzypodmiotowe. Będziemy argumentować na rzecz tezy, że jednostka nie jest w stanie w pełni wyjaśnić samej siebie, swego miejsca i roli w świecie, nie konfrontując swej egzystencji z Innym (drugim człowiekiem, Bogiem czy Absolutem). Samorozumienie możliwe jest bowiem na drodze rozumienia Innego. Podkreślimy, nawiązując do wybranych filozofów egzystencjalnych, że relacje międzypodmiotowe mogą przybierać charakter przedmiotowy (celem jest tutaj dążenie do „zawłaszczenia”, uprzedmiotowienia Innego), bezosobowy (celem jest tu konfrontacja jednostki z „anonimowym” społeczeństwem, zdepersonalizowanym „tłumem”) oraz osobowy (celem jest tutaj nawiązanie dialogu, trwałej komunikacji z Innym).

Mgr Joanna Cabak

#teżodchodzę vs #zostajęnaskale. Akcje solidarnościowe na Instagramie.

(Nauki społeczne)

Abstrakt:

Głośne odejścia z Kościoła Katolickiego ogłaszane na Instagramie od kilku miesięcy budzą wiele emocji wśród użytkowników tego serwisu. Znane niegdyś określające się jako katolickie influencerki otwarcie opowiadają o swojej drodze odejścia jednocześnie tworząc hashtag #teżodchodzę mający zrzeszać i solidaryzować osoby o podobnych doświadczeniach. Z drugiej strony pojawia się oddolna inicjatywa katolików działających na Instagramie skupiająca się wogół hashtagu #zostajęnaskale mająca pokazać przeciwwagę do promowania odejścia z Kościoła. Obserwując oraz analizując posty pod tymi dwoma tagami rodzi się pytanie o to czy Instagram faktycznie jest dobrym miejscem do akcji solidarnościowych oraz czy same analizowane akcje budują solidarność. Analiza zawartości treści oparta na teoretycznym fundamencie nauk o mediach społecznościowych i nauki Kościoła Katolickiego o nich oraz próba wywiadów z organizatorami zarysuje odpowiedzi na te pytania.

Ks. mgr Giacomo Calore

Solidarność Chrystusa z nami podstawą ludzkiej solidarności

(Teologia)

Biogram:

Ur. 01/11/1989 w Padwie (Włochy). Kapłan Archidiecezji Warszawskiej, absolwent Archidiecezjalnego Seminarium Misyjnego „Redemptoris Mater”. W 2018 r. uzyskał tytuł magistra teologii w Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie i przyjął święcenia kapłańskie z rąk ks. Kard. Kazimierza Nycza. Opublikował artykuł pod tytułem *Teologiczne znaczenie osoby i natury w świetle chrystologii Soboru Chalcedońskiego* w „Warszawskich Studiach Teologicznych” (XXXI/4/2018, 146-165) oraz w 2019 r. zdobył I nagrodę w „Konkursie na najlepszą pracę magisterską w zakresie teologii oraz nauk o rodzinie im. Ks. Franciszka Sawickiego”, zafundowanym przez Fundację „Pro Futuro Theologiae” (Wydział Teologiczny w Toruniu). Obecnie, pełni posługę duszpasterską jako wikariusz w parafii św. Franciszka z Asyżu w Warszawie.

Abstrakt:

Jan Paweł II napisał, że solidarność między ludźmi jest możliwa tylko wtedy, gdy wszyscy uznają się za osoby równe sobie, cieszące się tą samą godnością (por. Sollicitudo rei socialis nr 39). Warunkiem solidarności międzyludzkiej okazuje się zatem posiadanie statusu osoby przez każdego człowieka. Celem referatu będzie ukazanie, że wiara w prawdziwe człowieczeństwo Chrystusa, czyli w jego „solidarność” z nami, może stać się podstawą statusu personalnego dla każdego człowieka – a zatem podstawą solidarności międzyludzkiej.

Autor odwoła się do nauczania dwóch soborów: Chalcedońskiego (451 r.) i Konstantynopolitańskiego III (686 r.), które doprecyzowały wiarę w Chrystusa przy pomocy pojęć osoby i natury. Z analiz soborowych, w oparciu zwłaszcza o A. Grillmeiera oraz A. Măgdici, wynikają ważne wnioski dla dzisiejszej antropologii: 1. wiara w prawdziwe bóstwo i człowieczeństwo Chrystusa „zmusiła” Ojców soborowych do odróżnienia pojęcia osoby od natury, czyli do uznania w Nim dwóch poziomów ontologicznych (osobowego i naturalnego); 2. to odróżnienie oznacza, że Osoba Chrystusa nie utożsamia się z żadnym elementem jego natur (jak intelekt, świadomość, itd.); 3. tak pojętą „osobę”, skoro określa „prawdziwego” człowieka Jezusa, można zastosować uniwersalnie w antropologii (zasada „wzorowości” wcielenia) – oznacza to, że w wyniku właśnie „solidarności” Chrystusa z naszym człowieczeństwem, również w każdym człowieku można dostrzec dwa odrębne poziomy bytowe, osobowy i naturalny, czyli, że każdy człowiek posiada status osoby, który jest niezależny od jego cech naturalnych. W ten sposób spełnia się także warunek solidarności międzyludzkiej, o którym napisał Ojciec święty.

Mgr lic. Adam Chrapusta

Mgr lic. Ireneusz Skoczeń

Solidarność w małżeństwie

(Teologia)

Abstrakt:

W zagonionym, rozbieganym świecie, w którym każdy podąża we własnym kierunku, gdzie człowiek nie dostrzega drugiego człowieka prowadzi życie dla siebie, z dala od bliskości drugiego człowieka. W takiej redukcji ludzkich relacji do poziomu działań pragmatycznych, nastawionych tylko na zysk dla „mnie” – warto powrócić do podstawowych wartości. Są to jakości z zakresu budowania wspólnot dla dobra człowieka w oparciu o wartość samą w sobie. Warto jeszcze raz w historii podkreślić fenomen szczególnych relacji międzyludzkich „z serca do serca”. Sporadycznie, niestety, napotykamy na resztki ludzkiej solidarności, która niesie w sobie postawy jedności oraz współodpowiedzialności, wynikające ze zgodności poglądów oraz dążenia do jednego celu bycia „z” jak i „dla” innych. Kolebką oraz doskonałą szkołą, w której osoba wzrasta i odkrywa innych, a przede wszystkim samego siebie, jest rodzina i jej wewnętrzne życie. Podstawową zasadą konstytuującą życie rodzinne jest wzajemna miłość, rozumiana jako dbałość o dobro wspólne i równocześnie dobro każdej osoby, uczestniczącej w życiu tej grupy. Fundamentem każdej rodziny jest małżeństwo. To niewątpliwie najstarsza instytucja społeczna o najszerszym zasięgu. Jest „początkiem i podstawą społeczności ludzkiej (DA 11)”. *Katechizm*

Kościół Katolicki określa małżeństwo jako „przymierze, przez które mężczyzna i kobieta tworzą ze sobą wspólnotę całego życia, skierowaną ze swej natury na dobro małżonków oraz do zrodzenia i wychowania potomstwa. Celem referatu jest ukazanie wspólnoty małżeńskiej, która ma swoje korzenie w naturalnym uzupełnieniu się mężczyzny i kobiety w solidarnym dążeniu do wspólnego celu.

Dr Renata Chrzanowska

Nie ma solidarności bez miłości

(Teologia)

Biogram:

Doktor Teologii, absolwentka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Od 2019 roku adiunkt Katedry Katechetyki Wydziału Teologicznego UPJPII. Działalność poza naukową:

Od 1991 r. pracuje jako katechetka. Od 2000 r. zatrudniona w Zespole Szkół Elektrycznych nr 1 w Krakowie. Opiekun grupy teatralnej Rezystors i Wolontariatu.

Abstrakt:

W referacie zostanie omówione zagadnienie solidarności z perspektywy katechetycznej. Przybliżą się wybrane zagadnienia z nauczania Jana Pawła II, Benedykta XVI, papieża Franciszka oraz dokumentów Kościoła, ukazujących solidarność, jako podstawę miłości i wolności człowieka. Przedstawione zostaną wybrane dokumenty prawne, odwołujące się do rzeczywistości szkolnej m.in. fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 2018 r., podkreślające rolę solidarności z innymi. Zwróci się uwagę na kształtowanie postawy solidarności u młodego człowieka, m.in. poprzez realizowanie odpowiednich treści podczas lekcji religii w szkole, wynikających z Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce oraz zaangażowania dzieci i młodzieży w różnorodne działania na rzecz innych. Podkreśli się rolę środowiska rodzinnego, szkolnego, rówieśniczego w rozwijaniu umiejętności bycia solidarnym z potrzebującymi. Ukazane zostaną przykłady działań podejmowanych w szkole, jako realizowanie zasady solidarności wynikającej z Katolickiej Nauki Społecznej. Przybliżona zostanie rola wolontariatu szkolnego, będącego „szkołą życia, uczącą solidarności”.

Mgr Ignacy Dudkiewicz

Solidarność globalna w medycynie na przykładzie pandemii Covid-19

(Filozofia)

Biogram:

Magister bioetyki i licencjat filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. Obecnie pracuje nad projektem doktoratu na temat jakości polskiej debaty bioetycznej na przykładzie dyskusji o klauzuli sumienia. Popularyzator filozofii, działacz społeczny, dziennikarz, publicysta i nauczyciel. Autor wywiadu-rzeki będącego zapisem rozmów z ks. prof. Andrzejem Szostkiem pt. „Uczestniczyć w losie Drugiego. Rozmowy o etyce, Kościele i świecie”.

Abstrakt:

Pytanie o to, z kim – jako ludzie zobowiązani moralnymi wymogami – winniśmy się solidaryzować, jest pytaniem zajmującym etyków od wieków. Trendy globalizacyjne stopniowo rozszerzały zakres możliwej odpowiedzi – od osób z najbliższego otoczenia, przez określoną grupę społeczną czy wspólnotę narodową, aż po ludzi mieszkających tysiące kilometrów od nas. Łańcuchy

dostaw, ekonomiczne powiązania, eksploatacja jednych społeczeństw przez inne, skutki kolonializmu, rozwój technologii informacyjnych – to tylko niektóre zjawiska wpływające na tę zmianę. Rok 2020 był pod tym względem szczególny. Pandemia Covid-19 uczyniła na nowo jeszcze bardziej aktualnymi pytania o globalną solidarność w sferach ekonomii oraz – przede wszystkim – opieki zdrowotnej. Pytania te dotyczą choćby narodowego czy regionalnego egoizmu w kwestii przeciwdziałania koronawirusowi, dostępu i zakupu sprzętu medycznego oraz – zwłaszcza ostatnio – produkcji i dystrybucji szczepionki. Wiele danych wskazuje, że – by posłużyć się publicystycznym określeniem – „egzamin z solidarności” został, nie po raz pierwszy, obłany przez państwa tzw. Globalnej Północy. Wynika to m.in. z ograniczeń międzynarodowych instytucji, dominacji ekonomicznej i politycznej jednych krajów nad drugimi oraz systemu ekonomicznego z dominującą pozycją międzynarodowych korporacji, w tym farmaceutycznych i medycznych. Referat będzie okazją do prezentacji tych danych, zastanowienia się nad przyczyną takiego stanu rzeczy oraz podjęcia próby sformułowania możliwych projektów zmiany funkcjonowania międzynarodowego ładu w sferze medycyny w taki sposób, by podstawowe wartości zdrowia i życia były lepiej chronione w przyszłości niezależnie od regionu świata i jego zamożności, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych. Do analizy wykorzystane zostaną m.in. stanowiska samarytan, maltuzjanistów, darwinistów i antyglobalistów (Hołówka, 2013), a także prace i wypowiedzi m.in. Michaela Sandela, Petera Singera czy papieża Franciszka.

Dr Bartłomiej Gapiński

Solidarność i wspólnota we wspomnieniach biskupa Józefa Zawitkowskiego. Spojrzenie historyczno-antropologiczne na społeczność wiejską Żdżar na Mazowszu
(Nauki społeczne)

Biogram:

Ur. 1982, dr historii, mgr etnologii, adiunkt w Bibliotece Jagiellońskiej, zajmuje się historią starości i samotności, antropologią święta, kulturą religijną (szczególnie religijnością ludową).

Abstrakt:

W rozeznawaniu kultury ludowej ważne są świadectwa tzw. “świadków kompetentnych”. Taką osobą niewątpliwie był biskup łowicki senior Józef Zawitkowski (1938-2020). Biskup urodził się w Wale, należał do parafii św. Mikołaja z Żdżarach na Mazowszu i jej mentalność utrwalił. Przez lata był biskupem pomocniczym diecezji łowickiej, przewodniczącym Podkomisji Episkopatu Polski do spraw Muzyki Kościelnej, znany jest jako poeta o pseudonimie “ks. Tymoteusz”. Pozostawił on bogate świadectwo życia codziennego i świątecznego mazowieckiej wsi Żdżary, szczególnie eksponując wartości wspólnotowe tej społeczności, wzajemne relacje i solidaryzm. Świadectwo to znakomicie pokazuje jak wyglądały typowe więzi społeczne oparte o solidarność mechaniczną, i jak wspólnota wiejska reagowała na konfrontację z komunizmem w pierwszych latach Polski Ludowej. Referat odnosi się też do innych świadectw epoki i tekstów naukowych (historycznych, socjologicznych, etnologicznych).

[J. Zawitkowski, bp.], List biskupa Józefa Zawitkowskiego do B. Gapińskiego. Wspomnienia z dzieciństwa, 2011.

Dr hab. Prof. IFiS PAN Maria Gołębiewska

Przyjaźń a solidarność – tezy Hansa-Georga Gadamera
(Filozofia)

Abstrakt:

W referacie przedstawię tezy Hansa-Georga Gadamera, zawarte w dwóch tekstach (z lat 1985 i 1999) dotyczących zagadnienia przyjaźni i jej związków z szeroko pojętą problematyką solidarności. Gadamer rozpatruje obie te kwestie w kontekście przemian modernizacyjnych, które łączy – podobnie – jak Karl Jaspers – ze zmianą roli personalnej odpowiedzialności. Rozważa oba te zagadnienia w odwołaniu do starożytnych koncepcji przyjaźni Platona i Arystotelesa. Argumentuje, że to raczej Immanuel Kant zachęcałby nas – we współczesnych czasach modernizacji

– do przemyślenia roli przyjaźni i zarazem do rozważenia „braku naturalnej solidarności”, typowego dla społeczeństw, w których dominuje to, co tłumne i masowe. Trzeba zaznaczyć, że Gadamer ujmując przyjaźń jako związek interpersonalny, który pozwala odejść od egoizmu i egocentryzmu Ja ku współtworzonej wspólnocie My – relacyjnej, dialogowej i partnerskiej. To właśnie My jako pewna szczególna relacja okazuje się – podobnie jak znacznie wcześniej w tezach socjologów – warunkiem konstytucji jednostkowej autonomii i poczucia niezależności. Rozpatrując kwestie przyjaźni i solidarności, Gadamer łączy tezy filozofii praktycznej z tezami hermeneutycznymi. Dlatego obie kategorie rozpatruje w odwołaniu do językowej i poznawczej roli dialogu, do wzajemności w dialogowej wymianie racji i poglądów. Pyta o możliwość ukonstytuowania wspólnoty i podkreśla relacyjny charakter doświadczenia jednostkowego, łatwo dostrzegalny w odnoszeniu się Ja do Innych, szczególnie ważny w przyjaźni i solidarności. Trzeba podkreślić, że zagadnienie przyjaźni uznaje on za prymarne i bardziej uniwersalne wobec kwestii solidarności, bowiem to właśnie na przyjaźni opierałaby się interpersonalna komunikacja. Natomiast „naturalna solidarność” jest specyficznym rodzajem więzi, w których odpowiedzialność towarzyszy zróżnicowanym relacjom z Innymi. W referacie przypomnę tezy na temat ludzkiej i grupowej solidarności innego hermeneuty – Wilhelma Diltheya (1890), pytając o ich możliwy wpływ na rozważania Gadamera.

Lic. Karolina Gryksa

Hospicjum perinatalne jako miejsce realizacji zasady solidarności społecznej.

(Nauki społeczne)

Biogram:

Absolwentka nauk o rodzinie, studentka studiów II stopnia na kierunkach nauki o rodzinie oraz pedagogika rewalidacyjna w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Zaangażowana w organizację studenckie: od 2016 r. członkini Studenckiego Koła Naukowego Nauk o Rodzinie „PRO”, w latach 2018-2020 przewodnicząca zarządu Koła, od 2018 r. przewodnicząca Rady Samorządu Studenckiego Wydziału Teologicznego UŚ. Zaangażowana w reprezentowanie studentów w ciałach kolegialnych zarówno na poziomie wydziałowym, jak i ogólnouniwersyteckim, m.in. członkini Senatu Uniwersytetu Śląskiego. Prelegentka licznych konferencji oraz autorka artykułów naukowych, m.in. „Dom rodzinny jako istotny podmiot profilaktyki uzależnień młodzieży gimnazjalnej”, „Alternatywne formy komunikacji dzieci autystycznych i ich wpływ na relację dziecko-rodzic”, „Relacja ojca z dzieckiem a wychowanie do właściwego przeżywania seksualności na podstawie publikacji Josha McDowella”. Zainteresowania naukowe: psychologia prenatalna, rodzicielstwo, rodziny osób niepełnosprawnych i zaburzonych rozwojowo, psychologia motywacji.

Abstrakt:

Zasada solidarności jako norma naturalno-prawna służy regulacji stosunków społecznych w zakresie realizacji dobra i rozwoju człowieka. Jednym z miejsc jej realizacji są hospicja jako instytucje mające na celu utrzymanie i wspieranie ładu społecznego oraz miejsca wspólnotowego wypełniania ról społecznych. W ostatnich miesiącach uwaga opinii publicznej skupiła się wokół tematu aborcji i przeciwstawianych jej kampanii mających na celu promocję działalności hospicjów perinatalnych. W planach polityków Solidarnej Polski pojawił się projekt ustawy regulującej funkcjonowanie tychże hospicjów. W związku z tym cele i zasady istnienia tego rodzaju instytucji wsparcia zdają się być niebywale istotnym tematem naukowego dyskursu. Już sama nazwa „hospicjum” (łac. hospitium - dom dla gości, gościna) zwraca uwagę na powiązanie tych miejsc właśnie z solidarnością społeczną. Zasada solidarności wyraża bowiem dwie ważne tendencje kształtujące istotę życia społecznego: dawanie oraz branie. Hospicja perinatalne są miejscami, w których zapewniane jest wieloaspektowe wsparcie dla rodziców i rodzin zmagających się z diagnozą wady letalnej u noworodka lub dziecka w okresie prenatalnym. Celem wystąpienia będzie przybliżenie zasad i celów działalności hospicjów perinatalnych oraz odpowiedź na pytanie: czy i w jakim stopniu są one miejscem realizacji zasady solidarności społecznej. Wystąpienie będzie również okazją do ukazania istotnego znaczenia poszerzania wiedzy na temat działalności hospicjów perinatalnych w rozwoju solidarności społecznej.

Mgr Dawid Gutek

Spójność oddziaływań wychowawczych w rzeczywistości szkolnej

(Nauki społeczne)

Biogram:

Pedagog, psycholog, dydaktyk w szkole ponadpodstawowej.

Abstrakt:

W rzeczywistości szkolnej obserwowalna pozostaje niedostateczna solidarność oddziaływań wychowawczych rodziców i nauczycieli, a nawet samych dydaktyków. Rozbieżne stanowiska dwóch podstawowych światów adolescenta, jakimi jest rodzina i szkoła, determinują dysonans poznawczy i warunkują dysfunkcjonalne przystosowanie do dorosłego życia. Wychowawcy i nauczyciele wraz z rodzicami powinni wspólnie stawiać młodemu wyraźne i czytelne granice postępowania. Natomiast dostrzegając zagubienie się wychowanek, należy wdrażać oddziaływania profilaktyczne i wychowawcze. Zarówno jedna jak i druga forma oddziaływań winna być świadoma i celowa oraz oparta na współdziałaniu rodziców, wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Aktualny stan badań dostarcza argumentów przemawiających do angażowania w działania profilaktyczne szkoły również środowisko lokalne, zwłaszcza specjalistów, a także innych zainteresowanych przedstawicieli społeczeństwa (zob szerz.: R. Porzak, S.A. Baas, J. Cashman, M. Rosser, J.K. Sebian 2018, s. 205-212). Zgubne jest wyłącznie uprawianie moralizatorstwa, stygmatyzacja czy niedostrzeganie sprawy. Celem wystąpienia będzie ukazanie fundamentu jakim jakim jest solidarność środowisk wychowawczych młodego człowieka względem efektywności podejmowanych oddziaływań.

Lic. Mirosław Haładyj

Koronawirus nie istnieje? Teorie spiskowe w mediach społecznościowych a solidarność społeczna w (nie)przestrzeganiu reżimu sanitarnego

(Nauki społeczne)

Biogram:

Absolwent Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w stopniu licencjata (specjalność nauczycielska), ukończył studia II stopnia na Uniwersytecie Jana Pawła II (specjalność dziennikarstwo 2.0). Dziennikarz oraz redaktor internetowy, prasowy, radiowy i telewizyjny. Interesują go zjawiska kulturowe/popkulturowe (ze szczególnym naciskiem na literaturę, komiks, film i gry komputerowe) w ujęciu socjologicznym i historycznym. Miłośnik literatury science-fiction.

Abstrakt:

W swoim referacie chciałbym podjąć próbę percepcji rozwoju teorii spiskowych w czasie pandemii koronawirusa – tego, jak wpłynęły one na solidarność społeczną w zakresie przestrzegania reżimu sanitarnego w których rozprzestrzenianiu główną rolę odegrały media społecznościowe. Oczywiście moja próba będzie niepełna, ponieważ epidemia jeszcze się nie skończyła. Chciałbym jednak spojrzeć na ten problem z dotychczasowej perspektywy czasowej i na tej podstawie spróbować wyciągnąć pierwsze wnioski. O ile na początku epidemii możemy stwierdzić, że społeczeństwo zwarło szeregi i dostosowało się do obostrzeń wiosennego lockdownu z 2020 r., o tyle później możemy zaobserwować „pęknięcie” społecznej solidarności i dyscypliny w tym zakresie. Ogromną rolę odegrały tutaj media, ale paradoksalnie nie te masowe, a społecznościowe. Możemy zaobserwować wręcz wytworzenie się „drugiego obiegu”, którego informacje podważały oficjalną narrację zarówno rządu jak i mediów mainstreamowych dotyczących koronawirusa. Główną rolę w czasie zamknięcia w kwarantannie odegrał internet, stąd właśnie przestrzeń wirtualna stała się obszarem w której zaczęły namnażać się i rozpowszechniać teorie spiskowe poddające w wątpliwość konieczność stosowania restrykcyjnych środków zapobiegawczych. Poza mediami społecznościowymi dużą rolę odegrali celebryci, którzy za pomocą swoich social mediów powielali i rozpowszechniali informacje zaprzeczające istnieniu

koronawirusa. Nie bez znaczenia w kwestii rozpowszechniania się teorii spiskowych jest także swoiste przeciążenie, które można było zaobserwować w związku z informacjami dotyczącymi koronawirusa a które stanowiło podatny grunt dla tego typu idei. Gdy po okresie wakacyjnego rozprężenia nadeszła druga fala zachorowań, pomimo jej wielkości można było zaobserwować całkowicie odmienne podejście obywateli do informacji podawanych przez media.

Ks. dr. Miłosz Hołda

Boże ukrycie i międzyludzka solidarność (Filozofia)

Biogram:
Doktor filozofii, wykładowca UPJPII w Krakowie i WSD w Kielcach. Laureat nagrody Prezesa Rady Ministrów za wyróżniającą się rozprawę doktorską pt. *Epistemologiczne argumenty za istnieniem Boga. Próba teistycznego uprawomocnienia poznawczych roszczeń nauki*. Autor m.in. *Głos ukrytego Boga* (2019), *Źródło i noc*. Wprowadzenie do współczesnego absconditeizmu (2020).

Abstrakt:
Zagadnienie międzyludzkiej solidarności pojawia się współcześnie w wielu różnych kontekstach. Jednym z nich jest dyskusja wokół problemu Bożego ukrycia. Wśród licznych odpowiedzi na pytanie o to, dlaczego Bóg się ukrywa, znaleźć można i taką, która wskazuje na międzyludzką solidarność. Jawi się ona jako jedno z możliwych „dóbr” wypływających z faktu, że Bóg jest ukryty. Boże ukrycie nie tylko umożliwi solidarność pomiędzy ludźmi, lecz także stanowi istotny powód, dla którego należy ją pielęgnować i rozwijać. W referacie zagadnienie międzyludzkiej solidarności ukazane zostanie na szerokim tle dyskusji o ukryciu Boga. Refleksji poddane zostaną argumenty za możliwością potraktowania solidarności międzyludzkiej jako „dobra” wynikającego z Bożego ukrycia oraz argumenty przeciwko takiemu spojrzeniu na solidarność. Zaprezentowana zostanie także wersja „argumentu moralnego za istnieniem Boga” odwołującego się do międzyludzkiej solidarności.

Ks. prof. UPJPII dr hab. Jarosław Jagiełło

Antropologiczne podstawy rozumienia solidarności w myśli filozoficznej Kard. Karola Wojtyły i Ks. Józefa Tischnera (Filozofia)

Biogram:
Wykładowca akademicki, Dziekan Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Kierownik Katedry Metafizyki i Filozofii Człowieka. Prowadzi także regularne zajęcia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Jego specjalistyczne badania naukowe odnoszą się przede wszystkim do Filozofii Człowieka, Klasycznej Niemieckiej Antropologii Filozoficznej i Filozofii Współczesnej. Autor bądź współautor 14 książek z zakresu filozofii i ponad 60 artykułów naukowych. Ostatnio opublikował między innymi: „Interest in the service of that which is disinterested”, *Józef Tischner's anthropologico-ethical project of work* (2019), *THE POLISH CHRISTIAN PHILOSOPHY IN THE 20TH CENTURY. Józef Tischner* (2020). Członek Rady Programowej Instytutu Myśli Józefa Tischnera, Członek Zespołu Koordynatorów Międzynarodowego Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności, Członek Zwyczajny Internationale-Ferdinand-Ebner-Gesellschaft.

Abstrakt:

Eksponując antropologiczne podstawy rozumienia fenomenu solidarności w myśli filozoficznej Karola Wojtyły i Józefa Tischnera, w swoim referacie koncentruję się przede wszystkim na analizie dwóch wzorców myślenia, które wyznaczają, wydawać by się mogło, dwa niemożliwe do pojednania ze sobą sposoby rozumienia solidarności. Z jednej strony chodzi o charakterystyczne dla Karola Wojtyły myślenie o człowieku solidarnym w kontekście aksjologii osoby, ufundowanej na metafizyce substancji. Natomiast w drugim przypadku chodzi o myślenie o solidarności, wykreowane przez Józefa Tischnera na bazie antysubstancjalnie zorientowanej agatologii osoby. Konsekwentnie mamy więc do czynienia z dwoma filozoficznymi drogami rozumienia solidarności, wyznaczonymi przez filozoficzny wzorzec myślenia w kategorii pierwszej osoby i filozoficzny wzorzec myślenia w kategorii drugiej osoby. W moim referacie chcę wykazać, że te dwie drogi rozumienia solidarności, ukryte we wnętrzu człowieka, są względem siebie komplementarne, zatem nie muszą stanowić względem siebie przeciwieństwa. Co więcej, dopiero powiązane ze sobą w pełni wyjaśniają, w czym wyraża się istota działania ludzkiego, nazwanego już w XIX wieku solidarnością, czyli międzyosobową więzią i wspólną odpowiedzialnością na rzecz osiągnięcia dobra wspólnego.

Mgr Katarzyna Jamróz

Zmora internetu, czyli trolle meldują się na pokładzie. Hejterska solidarność na przykładzie internetowych for plotkarskich.

(Nauki społeczne)

Biogram:

Absolwentka studiów II stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie (specjalność: reklama, branding, public relations). Dziennikarka internetowa. W kręgu jej naukowych zainteresowań znajduje się kultura masowa (ze szczególnym naciskiem na twórczość Walta Disneya) i tematyka kryminalna z uwzględnieniem jej aspektu socjologicznego i społecznego. Miłośniczka alpinizmu, kryminałów i Netflixa.

Abstrakt:

Media społecznościowe pozwalają internautom na swobodne i anonimowe (w przekonaniu użytkowników) wyrażanie swoich myśli i opinii. Zalet nowych mediów jest dużo, jedną z najważniejszych jest podtrzymywanie więzi międzyludzkich i wpływanie na relację bez osobistego kontaktu (twarzą w twarz). Pogłębienie stosunków przejawia się także zwiększeniem ludzkiej solidarności. Mimo niewątpliwych zalet, media społecznościowe posiadają także swoje wady i mogą nieść ze sobą również poważne zagrożenie. Do tych ostatnich niewątpliwie należy problem mowy nienawiści, który w internecie jest obecnie powszechnym zjawiskiem. Dzięki swojej specyfice media społecznościowe w łatwy i dostępny sposób mogą przyczynić się do grupowego hejtu czy obmowy zarówno pojedynczych osób (np. kolegi z klasy), jak i całych grup społecznych. Jedną z najbardziej narażonych na hejt grup są osoby publiczne, m.in. influencerzy, na których skupiam się w swoich badaniach. Sława influencera rzadko przekłada się na społeczną popularność i rozpoznawalność. Grono influencerskich odbiorców stanowi stosunkowo wąska grupa użytkowników. Choć odsetek osób chcących porozmawiać na temat danego influencera jest stosunkowo niewielki, to jednak "kompetencje" tych internautów mogą być porównywane z wiedzą i zaangażowaniem cechujących największych wielbicieli polskich i zagranicznych gwiazd. Środowisko influencerskich plotkarzy cechuje też niebywała solidarność i to nie tylko jeśli chodzi o opinię na temat danego twórcy. Należy tutaj zaznaczyć, że w zdecydowanej większości przypadków rozmowy toczące się wokół influencerów na internetowych forach są zwykłym hejtem. Agresywna i nieuzasadniona krytyka osłabia wizerunek internetowego twórcy. Opublikowane na forach internetowych fake newsy na temat danego influencera bardzo łatwo jest rozpowszechnić w serwisach społecznościowych, które momentalnie stają się tematami wiodącymi wśród zainteresowanych. Celem wystąpienia jest przedstawienie powyższych zjawisk i roli, jaką odgrywają w tworzeniu i rozpowszechnianiu nieprawdziwych treści w mediach społecznościowych internetowe trolle, skupiając się na konkretnym miejscu, forach plotkarskich. Ich solidarność bywa wręcz obsesyjna i niesie ze sobą zagrożenie bezpieczeństwa twórcy. Prezentacja zawiera również krótki przegląd sposobów i konsekwencji rozpowszechniania nieprawdziwych treści, a także najważniejsze działania walczenia z hejtem.

Mgr Natalia Janowicz

Solidarność i wartość pojęcia na wybranych portalach informacyjnych w świetle nauczania papieża Jana Pawła II. Wstęp do zagadnienia
(Nauki społeczne)

Biogram:

Absolwentka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Ukończyła studia magisterskie na kierunku Dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Pracę dyplomową pt. „Świętych obcowanie w relacji medialnej i świadków na przykładzie życia św. Jana Pawła II” napisała pod kierunkiem ks. dr Sławomira Soczyńskiego.

Jest studentką trzeciego roku studiów doktoranckich z nauk o mediach na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Od 2014 roku współpracuje z Tygodnikiem Katolickim „Niedziela” oraz stroną internetową diecezji rzeszowskiej. Jest autorką wielu publikacji o świętym Janie Pawle II. Pojęcie „Solidarności” widoczne jest na wielu portalach internetowych ze względu na towarzyszące jej zainteresowanie ze strony mediów i odbiorców.

Abstrakt:

Moje wystąpienie dotyczy będzie znaczenia wartości pojęcia „Solidarności” na wybranych portalach informacyjnych w świetle nauczania papieża Jana Pawła II. Skoncentruję się przede wszystkim na wybranych treściach nawiązujących do słów, nauki i postaw Jana Pawła II, które według portali należą za szczególnie predysponowane do współczesnego systemu wartości. Powołując się na osobę papieża będę starała się zaprezentować pojęcie, porównując je do współczesnego świata i systemu wartości. W celu poszerzenia tematu spróbuję określić ewentualną metodę badawczą. Na podstawie przytoczonych obserwacji będę chciała wysunąć uwagi dotyczące odbioru i interpretacji pojęcia „Solidarności” na portalach informacyjnych w świetle papieskiego nauczania. Rozważane wątki będą stanowić wstępną kategoryzację przedmiotu.

Mgr Dominik Kania

Człowiek w świecie algorytmów. Iluzja wolności, etyka koncernów internetowych
(Nauki o kulturze i religii)

Biogram:

Ukończył PR i marketing medialny na Uniwersytecie Warszawskim oraz kultury mediów na Uniwersytecie Śląskim. Jest autorem prac dyplomowych, traktujących o budowie marki osobistej oraz wykorzystaniu motywów sportowych w storytellingu marek. Doktorant Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Śląskiego, rozpoczął prace nad projektem badawczym „Kultura Netflix’a. Zmiany zachowań komunikacyjnych w pokoleniu Z”. Swoimi zainteresowaniami naukowymi łączy świat kultury ze światem komunikacji medialnej. Pracuje jako specjalista ds. komunikacji w czołowej polskiej firmie bukmacherskiej.

Abstrakt:

Jean Baudrillard pisząc o stanie niepewności antropologicznej, zwrócił naszą uwagę na relację człowieka z maszyną. Dziś jednym z największych zagrożeń autonomii człowieka stanowi nie urządzenie w sensie fizycznym, ale mechanizm, dzięki któremu spełnia ono swoje funkcje. Maszyny, z którymi obcujemy na co dzień, coraz żarliwiej, w coraz większej ekstazie i z coraz większą częstotliwością, są napędzane przez dziesiątki algorytmów, które porządkują nasze rytuały, przyzwyczajenia i zachowania. Celem mojego wystąpienia będzie wskazanie prawidłowości, według których algorytmy mogą wpływać na nawyki człowieka w mediach społecznościowych, serwisach wideo na żądanie oraz innych witrynach internetowych. Wskażę również wpływ zjawisk internetowych na dobrze znane już pojęcia bańki informacyjnej czy agenda setting. Na podstawie wybranych przykładów chciałbym zastanowić się, czy w działaniach algorytmów użytkownik może znaleźć korzyści, czy też możemy w nich dostrzec jedynie zagrożenia. Próby odpowiedzi na to pytanie udzielę po wskazaniu, subiektywnie wybranych, dobrych i złych stron algorytmizacji

życia jednostki, które wskażą też, na ile etyczne jest postępowanie koncernów medialnych, które operują milionami danych użytkowników z każdego zakątka świata. Zaproponuję także pojęcie „netfliksyzacji społeczeństwa”, które, w moim przekonaniu, trafnie opisuje dzisiejszych odbiorców i mówi wiele o pozornej wolności, jaką znajdujemy w sieci.

Mgr lic. kan. Edyta Karczmarska OV

Solidarność jako pojęcie interdyscyplinarne

(Teologia)

Abstrakt:

Uniwersalność i powszechność zastosowania „solidarności” w odniesieniu do problemów społecznych i porządku międzynarodowego pozwala domniemywać, że korzystanie z dorobku wielu nauk i odniesienie do naukowców reprezentujących różne gałęzie wiedzy, czyni ten termin użyteczny, wielowymiarowy oraz ciekawy badawczo. Przykładowo interdyscyplinarne systemy przeciwdziałania przemocy, czy stwarzania bezpieczeństwa wymagają solidarności wielu sektorów. Rys charakterystyczny to łączenie tego terminu z rzeczywistością zakładającą działanie lub rozpatrywanie teoretyczno-praktyczne jakiegoś problemu. Kierunek i cel solidarności zazwyczaj jest ten sam, jest nim człowiek, jego dobro, czy przedsięwzięcia i projekty mające na celu wszechstronne polepszenie jego sytuacji. Solidarność jako pojęcie uniwersalne występuje w całej przestrzeni życia publicznego i jest różnie realizowane. Jako zasada życia społecznego, ekonomicznego, politycznego, międzynarodowego itd. generuje korzyści i nowe strategie działania wobec różnych czynników. Działalność ludzka nacechowana solidarnymi przesłankami otwarta jest na tzw. „dobro wspólne”. Intencjonalne działania o charakterze wielowymiarowym przyczyniają się do budowania dyskursu naukowego. Solidarność jako ontologiczna przesłanka człowieka obowiązująca wszystkie osoby i buduje społeczeństwa. Solidarność w ujęciu interdyscyplinarnym realizuje się w relacji do człowieka i wobec pewnych wartości. Jako pojęcie interdyscyplinarne używa się go nie tylko w odniesieniu do międzyludzkich solidarności, ale także wobec solidarności ze środowiskiem naturalnym. Jako aspekt prawny występuje w dokumentach Unii Europejskiej, gdzie pomimo wielokierunkowego wymiaru zakłada również odpowiedzialność za drugiego człowieka. Interdyscyplinarna właściwość solidarności ujawnia się min. jako zasada partnerskiego działania, stanowi formę ludzkiego życia, rozpatrywana jest ze względu na studia z wielu dziedzin od filozofii po szukanie etycznych postaw postępowania człowieka wobec rzeczywistości zarówno z perspektywy chrześcijańskiej jak i laickiej.

Mgr lic. Klaudia Karpel

Destrukcyjne postawy solidarności mężczyzn wobec emancypacji kobiet

(Teologia)

Biogram:

Teolog, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych, kierunek Praca socjalna. Członkini Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Myśli Personalistycznej JPII TRADITIO. Doktorantka na Wydziale Teologicznym UPJP2 w Krakowie, przygotowuje pracę doktorską na temat roli męża i ojca w rodzinie w kontekście współczesnych uwarunkowań społeczno-kulturowych studium moralnoteologiczne, pod kierunkiem promotora Ks. Prof. dr hab. Jana Orzeszyny. Zainteresowania: teologia moralna, antropologia, historia, poezja.

Abstrakt:

Destrukcyjne postawy mężczyzn, wobec emancypacji kobiet to nie lada wyzwanie dla tematu dotyczącego solidarności z propagatorkami feminizmu i konkretnych działań z tym związanych. Temat zakręca bowiem o szkodliwe próby inicjacji mężczyzn w środowiska pionierki popularyzujących feministyczne idee, jako przejaw lojalności. Destrukcyjne zachowania płci męskiej mogą polegać na dominacji i chęci współtworzenia owych postulatów. Wszelkie przykłady inicjacji mężczyzn w środowiska kobiet są interpretowane jako chęć pomocy i utożsamiania się z

nimi. Natomiast niebezpieczeństwo jakie wynika z podążaniem za tego typu ideologiami, jeszcze bardziej przyczynia się do kryzysu męskości. Działaczki i emancypantki, dawniej samowystarczalne w propagowaniu legalizacji rozwodów, aborcji, czy prostytucji. Dzisiaj natomiast usiłujące zaangażować także środowisko mężczyzn w propagowaniu ideologicznych dewiz życiowych. Szkodliwość poparcia przez mężczyzn idei aborcyjnych ma wyraźne skutki, tym samym przyczynia się do szerzącego się kryzysu męskości. Wynaturzony obraz kobiet i hasła jakimi się posługują, coraz częściej są akceptowane i popierane przez płęć męską. Postawa solidarności z kobietami wołającymi o prawo do decydowania o ludzkim życiu, czy legalizacji środków powodujących aborcję, zakorzenia w wielu mężczyznach i ojcach skłonności do destrukcyjnych działań, godzących przede wszystkim w małżeństwa i rodziny. Mężczyźni walczący o spektrum spraw kobiecych, najczęściej utożsamiają się z feminizmem i popierają chociażby sposoby antykoncepcji. Z kolei myśl feministyczna zakładająca potrzebę wsparcia ze strony mężczyzn, tak naprawdę odziera ich z prawdziwej tożsamości, manipulując i wykorzystując dla osiągnięcia większego rozgłosu. Skutki takich poczynań, powodują nie tylko kryzys męskości ale kreują karykaturalne wzorce mężów i ojców. Uczą postaw, które nie tylko nie mają nic wspólnego z solidarnością ale niebezpiecznie oddziałują na życie rodzinne, religijne, zawodowe i społeczne.

Dr hab. s. Anna Emmanuela Klich OSU

Życie w Duchu w ujęciu św. Pawła w Liście do Galatów (Teologia)

Biogram:
Adiunkt z habilitacją w Katedrze Teologii i Informatyki Biblijnej WT UPJPII w Krakowie, ekspert na Synodzie Biskupów o nowej ewangelizacji w Kościele (2012), członek Międzynarodowej Komisji Katechetycznej (CoInCat) przy Papieskiej Radzie ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji (2013-2019), członek PTT sekcja Biblijna oraz Stowarzyszenie Katechetyków Polskich. E-mail: anna.klich@upjp2.edu.pl; ORCID: 0000-0001-8481-0745

Abstrakt:
Św. Paweł w Liście do Galatów podejmuje temat tożsamości chrześcijanina. Pisząc o dziele zbawczym dokonany przez Jezusa Chrystusa akcentuje moc Jego krzyża. Przyjęcie przez chrześcijanina daru zbawienia owocuje tym, że jest on uzdolniony do życia w Duchu. Praktycznie oznacza to życie w miłości, w szacunku wobec innych oraz w solidarności.

Natalia Kozłowska

Bezwarunkowy dochód gwarantowany w świetle encykliki św. Jana Pawła II Laborem exercens (Nauki społeczne)

Abstrakt:
Solidarność można zdefiniować jako poczucie wspólnoty oraz odpowiedzialność za poszczególnych członków grupy. Obecnie mamy do czynienia z bardzo szybkim postępowaniem technologicznym, rozwojem cywilizacyjnym. Pojawia się hasło: 4. rewolucja przemysłowa. Sztuczna inteligencja to jeden z najważniejszych czynników przyczyniających się do rozwoju gospodarczego i przemian społecznych. Jednym z wyzwań, które stwarza AI, jest praca. Może być wykorzystywana do zastępowania czynności wykonywanych w ramach działalności nie tylko przez ludzi zajmujących niskie stanowiska, ale też ludzi wykwalifikowanych, wysoko wykształconych. Sztuczna inteligencja będzie miała wpływ zarówno na ilość dostępnej pracy, jak i na rodzaje istniejącej pracy. Z tym zagadnieniem wiąże się idea bezwarunkowego dochodu podstawowego (UBI). W wystąpieniu koncepcja ta zostanie przeanalizowana w świetle encykliki Jana Pawła II Laborem exercens. Człowiek jest powołany do pracy. Wykonując ją, ma mieć wpływ na rozwój nauki, techniki, kultury i moralności. Mimo że od wydania tejże encykliki upłynęło 40 lat, aktualne są wezwania

Papieża do sprawiedliwego przekształcenia i rewizji struktur współczesnej ekonomii oraz podziału pracy. W referacie omówiona zostanie kwestia solidarności w aspekcie pracy: między pracownikiem a pracodawcą oraz między pracodawcą a państwem. Przeanalizowany zostanie wpływ sztucznej inteligencji na tworzenie etycznego i sprawiedliwego środowiska pracy. Zbadane zostanie także, czy UBI może przyczynić się do zwiększenia równości i sprawiedliwości społecznej.

O. prof. dr hab. Jarosław Kupczak

Solidarność w myśli filozoficznej, poetyckiej i teologicznej Karola Wojtyły przed rokiem 1978

(Teologia)

Biogram:

Prof. dr hab. Kierownik katedry antropologii teologicznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Dyrektor Ośrodka Badań nad Myślą Jana Pawła II UPJPII. Redaktor serii wydawniczej Studia nad Myślą Jana Pawła II. Prezes Zarządu Towarzystwa Teologów Dogmatyków. Laureat nagrody Totus Tuus w 2018 roku. Jego ostatnie książki to: Źródła sporu o Amoris laetitia (2018), Amoris laetitia. Konflikt interpretacji (2020).

Abstrakt:

Jedną z najważniejszych książek w dziedzinie katolickiej nauki społecznej ostatnich kilku lat była bez wątpienia książka amerykańskiego politologa Patryka Dennena, Dlaczego liberalizm zawiódł (Why liberalism failed). W swojej książce Dennen opiera się na krytyce kultury liberalnej, która od jakiegoś czasu była już obecna w przestrzeni publicznej, chociażby w sformułowaniach szkoły komunitarian. Jedną z niezwykle ciekawych krytyk indywidualizmu (atomizmu) antropologicznego znajdujemy we wczesnej myśli filozoficznej, poetyckiej i teologicznej Karola Wojtyły. Począwszy od swojego wczesnego dramatu Brat naszego Boga poprzez analizy teologiczne pisane w czasie Soboru Watykańskiego II aż do analizę postawy solidarności w książce Osoba i czyn Karol Wojtyła konsekwentnie tworzył antropologiczną, katolicką alternatywę do liberalnego indywidualizmu. Nie ulega wątpliwości, że te analizy stworzyły przestrzeń do powstania fenomenu, jakim w pierwszych latach Pontyfikatu Jana Pawła II był ruch społeczny Solidarność. Możemy mieć nadzieję, że nadal nie wyczerpały swojego kulturotwórczego i społecznego potencjału.

Ks. prof dr hab. Piotr Mazurkiewicz

Solidarność, czyli co dzisiaj nas łączy?

(Nauki społeczne)

Biogram:

Profesor nauk społecznych, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie od 1997 r. Od 2019 r. wiceprzewodniczący Rady Naukowo-Programowej Międzynarodowego Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności, członek Rady Naukowej Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.

Opublikował m.in. *Kościół i demokracja* (2001), *Europeizacja Europy. Tożsamość kulturowa Europy w kontekście procesów integracji* (2001), *Wiatr gna po niebie pacierze* (2001), *Przemoc w polityce* (2006), *W krainie bezżenności* (2014), *Europa jako kinder niespodzianka* (2017), *Dwie wieże i minaret. Szkice z katolickiej nauki społecznej* (2017).

Abstrakt:

Wyszliśmy bezkrawo z komunizmu dzięki odkryciu przez większość społeczeństwa, że ponad podziałami politycznymi łączy nas umiłowanie ojczyzny i wolności. Nie oznaczało to całkowitej jedności. Poczucie wspólnoty było wystarczająco silne, aby zapewnić Polsce niepodległość i zbyt słabe, aby zasypać historyczne podziały. Patrząc jednak na aktualne życie polityczne i

towarzyszące mu napięcia można odnieść wrażenie, że minimalna wspólnota wartości zapisana w Konstytucji RP w 1997 r., z dzisiejszego punktu widzenia stanowi cel nieosiągalny. Czy rzeczywiście polska historia toczy się w kierunku rozproszenia i zaniku solidarności? Czy kierunek ten nie oznaczałby ryzyka utraty tego, o co zostało osiągnięte 40 lat temu, a więc wolności i niepodległości? Pandemia zdaje się przyspieszać proces rozkładu więzi. Stąd pytanie: Czy jest miejsce na solidarność w społeczeństwie zorganizowanym na sposób liberalny? Czy potrzebne i możliwe jest dzisiaj odtworzenie narodowej wspólnoty ponad partyjnymi podziałami? Czy wartości zapisane w preambule Konstytucji mogą stanowić rdzeń takiej wspólnoty?

Ks. mgr Krzysztof Mętlewicz

Solidarność jako skutek sakramentów inicjacji chrześcijańskiej

(Teologia)

Abstrakt:

Zgodnie z nauczaniem Kościoła katolickiego, celem i konsekwencją przyjęcia sakramentów jest „uświęcenie człowieka, budowanie Ciała Mistycznego Chrystusa i oddawanie czci Bogu” (KKK 1123). Sakramenty są również „konieczne do zbawienia” tak dla przyjmującego, jak i ludzi, których dotyczą skutki tych darów rozwijane w przyjmującym (KKK 1129). Stąd można zauważyć, że sakramenty inicjacji chrześcijańskiej, jako „fundamenty życia chrześcijańskiego” (KKK 1212), mają kierować wierzących ku czynnej miłości wobec bliźnich. Chrzest wprowadza w Lud Boży i otwiera drogę dla pozostałych sakramentów, bierzmowanie umacnia już otrzymane dary, zaś Eucharystia stanowi pokarm na drogę do wieczności w teraźniejszości. W gruncie rzeczy każdy sakrament ma jednak kształtować w wierzącym „serce, które widzi” (Benedykt XVI, *Deus caritas est*, n. 31). Naturalną konsekwencją przyjętych od Boga świętych znaków będzie solidaryzowanie się z bliźnimi w Kościele i poza Nim. Nasz każdy najmniejszy czyn, jako skutek sakramentów, służy wspólnocie i wyraża się w nim zasada solidarności. Zadaniem referatu będzie zaprezentowanie, w jaki sposób sakramenty inicjacji chrześcijańskiej motywują i kształtują serca ku solidarności rozumianej jako miłość wspierająca. Zostanie to ukazane na podstawie już zasygnalizowanej doktryny, wyrażonej chociażby w Katechizmie, nauczaniu papieży, czy refleksji teologów, szczególnie Josepha Ratzingera (vide: bibliografia). Referat będzie odpowiedzią na pytania: w jaki sposób sakramenty inicjacji chrześcijańskiej motywują do działań rozumianych jako solidarność oraz jak otrzymane w tych sakramentach wezwania do solidarnej miłości mogą być rozwijane wspólnie?

Mgr Sylwia Nessler

Solidarność celebrytów wobec kandydatów na prezydenta w Stanach Zjednoczonych

(Filozofia)

Abstrakt:

Celem referatu jest analiza solidarności celebrytów wobec wybranych kandydatów starających się o urząd prezydenta w Stanach Zjednoczonych. Kampanie wyborcze w USA charakteryzują się nietypowymi cechami, bowiem jest to jedyne państwo, gdzie kampania zaczyna się około rok przed dniem wyborów. W swojej pracy zamierzam przedstawić wybrane kampanie wyborcze tj. rok 2008, 2016 oraz 2020. Amerykańskie gwiazdy mają w zwyczaju otwarcie mówić o swoich wyborach i wyraźnie wskazywać swojego ulubionego polityka. Często sami kandydaci nawet nie zabiegają o ich poparcie. Duża część celebrytów w trakcie kampanii bierze czynny udział w wiecach, popierając kandydata i aktywnie angażując się w Internecie. Podczas wyborów zazwyczaj powstają głębokie podziały wśród artystów. Z obserwacji wynika, że celebryci z biegiem lat coraz bardziej angażują się w starania o zapewnienie zwycięstwa swojemu kandydatowi. Pytanie czy rzeczywiście olbrzymie wsparcie celebrytów pomaga wygrać wybory? Nie jest to takie oczywiste jak się wydaje, o ile niektórym kandydatom pomaga, innym szkodzi. Wszystko zależy w jaki sposób celebryci okazują poparcie, czy jest ono autentyczne. Dzisiaj jest to komunikacja bezpośrednia, możemy obserwować zdjęcia oraz filmy zamieszczane w mediach społecznościowych, przez co największy wpływ mają na młodych ludzi, swoich obserwatorów. Siła oddziaływania jest ogromna, bowiem obejmują swym zasięgiem miliony fanów. Valerie R. O'Regan

przeprowadziła badania na Uniwersytecie Kalifornijskim i przedstawiła wyniki w 2012 roku podczas Annual Meeting of the Western Political Science Association. Zapytano wówczas studentów czy ma dla nich znaczenie poparcie gwiazd show biznesu dla kandydata. Wyniki badań pokazały, że dla młodych Amerykanów gwiazdy popkultury nie są autorytetami w sprawach związanych z polityką, ale wpływają na decyzje przy urnie wyborczej.

Mgr Magdalena Ochońska

„21 postulatów” a polityka rodzinna w Polsce lat 80.-tych.

(Nauki społeczne)

Biogram:

Ur. 1991, doktorantka UPJPII na Wydziale Nauk Społecznych. Familiolog, mediator, ukończyła studia podyplomowe z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz specjalistyczne szkolenie z zakresu zatrudnienia wspomaganego. Zainteresowania: katolicka nauka społeczna, polityka społeczna, zagadnienia związane z rodziną, etyką seksualną i bioetyką oraz problematyką osób z niepełnosprawnościami. Na temat fenomenu „Solidarności” i ogólnopolskich strajków klasy robotniczej napisano i powiedziano już bardzo dużo. W licznych opracowaniach badano kto był faktycznym przywódcą strajków, kto tworzył strategię działania, kto był zapleczem intelektualnym etc. W tym wystąpieniu jednak omówione będzie zupełnie inne zagadnienie.

Abstrakt:

Nie byłoby strajków gdyby nie szereg błędów popełnianych przez rządzących. Przegrana ideologii komunistycznej, korupcja, cenzura, bieda i coraz większe trudności w codziennym życiu obywateli m.in.: braki artykułów spożywczych i innych artykułów pierwszej potrzeby. Problemy te wyraźnie doskwierały rodzinom i dzieciom. Nie można zapewnić rodzinie odpowiednich warunków życia są wstanie popchnąć wielu do buntu wobec władzy. Tak też się stało. Strajki w latach 70.-tych i 80.-tych miały swój moment kulminacyjny w 31 sierpnia 1981 roku w którym to podpisane zostały „21 postulatów” wieńczące rozmowy komitetów strajkowych (inne porozumienia podpisano 30 sierpnia – w Szczecinie, 3 września w Jastrzębiu-Zdroju, 11 września w Dąbrowie Górniczej) z władzami PRL. W ramach porozumień sierpniowych ze Szczecina i Gdańska ustalono z władzą komunistyczną możliwość legalnego funkcjonowania ogólnopolskiego związku zawodowego, który był ewenementem w krajach bloku wschodniego. Utworzone NSZZ „Solidarność” dały początek walki o byt robotników i ich rodzin, a także w dalszej kolejności doprowadziły do częściowo wolnych wyborów z 4 czerwca i demokratycznego i pokojowego przejścia władzy w Polsce. To na co autorka niniejszego wystąpienia chciałaby zwrócić uwagę to aspekt polityki rodzinnej zawartej wśród tych „21 postulatów”. Bowiem te porozumienia obowiązywały władze PRL do poprawy sytuacji rodzin w Polsce. Omówiona zostanie sytuacja rodzin w Polsce lat 70. i 80.-tych, sytuacja demograficzna, a także to jakie podpisano postulaty i czy zostały one zrealizowane przez rząd PRL. Ze względu na konieczność poprawy dzietności w Polsce warto przyjrzeć się postulatom przedstawianym 40-lat temu i wyciągnąć wnioski dotyczące dzisiejszej sytuacji demograficznej i poziomu życia rodzin.

Mgr Edwin Olczak

Solidarność w czasach pandemii

(Nauki społeczne)

Biogram:

Magister socjologii, doktorant Katedry Socjologii Polityki i Moralności (Instytut Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego). Zainteresowania naukowe: perspektywa dramaturgiczna, socjologia kultury, analiza przekazu medialnego, historia myśli społecznej

Abstrakt:

Czym jest solidarność? Według Słownika Języka Polskiego PWN solidarność oznacza przede wszystkim poczucie wspólnoty, które wynika ze zgodności poglądów czy celów. W przypadku sytuacji kryzysowej, a pandemię należy traktować jako szczególną sytuację dla ludzi bez względu na ich status społeczno – ekonomiczny powinno być istotne drugie znaczenie wyrazu solidarność określane w Słowniku PWN jako odpowiedzialność indywidualna i zbiorowa określonej grupy za całość wspólnego zobowiązania. Co oznacza wspólne zobowiązanie?

Czas pandemii udowodnił, iż duża część polskiego społeczeństwa dobrze rozumie oba znaczenia terminu solidarność i trafnie określiła czym jest wspólne zobowiązanie w okresie zarazy. Przestrzeganie obostrzeń i wykazywanie inicjatywy w pomaganiu słabszym oraz potrzebującym, okazując jednocześnie wdzięczność medykom stykającym się z wirusem podczas swojej codziennej pracy jest symbolem współczesnej solidarności.

Celem referatu jest przedstawienie przejawów solidarności oraz ludzkiej życzliwości w czasach pandemii, mającej zazwyczaj charakter oddolny przy jednoczesnej refleksji nad społecznymi konsekwencjami COVID i przyszłością społeczeństwa po epidemii.

Mgr lic. Mirosław Pamuła***Chrystologiczny fundament solidarności Boga z człowiekiem na podstawie pism św. Teresy od Jezusa.***

(Teologia)

Abstrakt:

Referat prezentuje zagadnienie solidarności z punktu widzenia teologii duchowości. Jego przedmiotem jest tajemnica Wcielenia widziana w perspektywie solidarności Syna Bożego z każdym człowiekiem oraz jej konsekwencje na poziomie życia duchowego. Refleksja oparta została na najważniejszych pismach św. Teresy od Jezusa. Celem referatu jest ukazanie podstawowych implikacji dla życia chrześcijańskiego tajemnicy Wcielenia w jej wymiarze solidarnościowym. Obraz solidarności, jaki wyłania się z pism św. Teresy pod wskazanym kątem dotyczy czterech komponentów: a). adoracji eucharystycznej, b). modlitwy, c). pokory, d). służby i współdzielenia. Poprzez każdy z nich wierzący przyjmuje solidarność Boga z człowiekiem objawioną w życiu i tajemnicy paschalnej Słowa Wcielonego oraz aktywnie na nią odpowiada

Mgr Joanna Pierzga***Solidarność ironiczna i solidarność dyskursywna. Kilka uwag o miejscu solidarności w filozofii społecznej Richarda Rorty'ego i Jürgena Habermasa***

(Filozofia)

Abstrakt:

Kluczowym celem referatu jest odpowiedzieć na pytanie, jak Rorty i Habermas rozumieją solidarność oraz w jakim stosunku do siebie pozostają ich koncepcje solidarności. Solidarność u Habermasa może być rozumiana jako akty inkluzji przenoszone z podstawowej lingwistycznej kompetencji i obecne ostatecznie w etosie demokratycznych form życia społecznego. Habermas rozumie solidarność jako udaną społeczną integrację, która łączy sferę świata życia oraz system. Dzięki solidarności można powiązać Habermasowską koncepcję teorii działania komunikacyjnego i filozofii prawa. Rorty natomiast zdaje się postrzegać solidarność jako niepewność, którą stopniowo w ciągu kilku ostatnich stuleci wpajano mieszkańcom państw demokratycznych — niepewność co do własnej wrażliwości na cierpienie i upokorzenie innych, wątpliwość, czy aktualne rozwiązania instytucjonalne są odpowiednie do tego, by radzić sobie z tym cierpieniem i upokorzeniem, otwarcie na możliwe alternatywy. Rorty odróżnia tak rozumianą solidarność od solidarności jako utożsamiania się z ludzkością. Na pierwszy rzut oka podejścia filozofów wydają się antagonistyczne, ale może coś ich łączyć, np. podobne spojrzenie na porozumienie, do którego dochodzi dzięki sile perswazji, a nie przemocy?

Dr hab. Paweł Podeszwa

Eucharystia szkołą „kultury solidarności” w świetle wybranych tekstów Nowego Testamentu

(Teologia)

Biogram:

Kapłan Archidiecezji Gnieźnieńskiej, dr hab. nauk teologicznych, zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Teologii Historycznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Należy do Stowarzyszenia Biblistów Polskich, do Associazione Ex Alunni/e del Pontificio Istituto Biblico w Rzymie oraz pełni funkcję moderatora Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II w Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Jest autorem ponad 50 artykułów z zakresu egzegezy i teologii biblijnej. Podejmuje szereg inicjatyw duszpasterskich, które służą popularyzacji orędzia biblijnego.

Abstrakt:

Pojęcie „kultura solidarności” pochodzi z Listu apostołskiego Jana Pawła II Dies Domini (nr 70). Przedmiotem refleksji będzie odpowiedź na pytanie: w jaki sposób Eucharystia kształtuje w człowieku poczucie wspólnoty (solidarności) z innymi i do jakich konkretnych postaw zachęca? Punktem wyjścia będą wybrane teksty Nowego Testamentu, które wskazują na ten aspekt Eucharystii: tradycje o ustanowieniu Eucharystii (Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Łk 22,18-20; 1 Kor 11,23-26), o „łamaniu chleba” (Dz 2,42-47), o kolekcji dla potrzebujących (1 Kor 16,1-4), o trosce o ubogich (1 Kor 11, 20-22; Jk 2, 2-4). Zaproponowana zostanie lektura tekstów w kluczu egzystencjalnym i aktualizującym. Zagadnienie to wpisuje się nie tylko w temat sympozjum, ale także roku duszpasterskiego obchodzonego w Kościele w Polsce.

Ks. dr hab. Aleksander Posacki SJ

„Sobornost” jako idealny model „solidarności mistycznej” w kulturze rosyjskiej

(Teologia)

Biogram:

Dr filozofii i dr hab. teologii, członek zwyczajny Polskiego Stowarzyszenia Teologów Duchowości, członek-ekspert Międzynarodowego Stowarzyszenia Egzorcystów w Rzymie. Były misjonarz, profesor w Wyższym Międzydiecezjalnym Seminarium Duchownym w Karagandzie (Kazachstan). Badacz religii, duchowości i sekt w Rosji i Azji Centralnej. Zaangażowany wszechstronnie w pracę duszpasterską, prowadził także intensywną działalność ekumeniczną i dialog międzyreligijny (szczególnie z prawosławiem i islamem), występując na uniwersytetach, uczestnicząc często w publicznych i międzynarodowych spotkaniach oraz konferencjach jako oficjalny przedstawiciel Kościoła katolickiego. Autor wielu książek i artykułów naukowych.

Abstrakt:

Chodzi o mistyczny i metafizyczny termin, pochodzący pierwotnie od A. Chomiakowa, prawosławnego słowianofila i rosyjskiego teologa z XIX wieku, zyskał wielkie znaczenie w kulturze rosyjskiej, aż do dziś. „Sobornost” nie jest terminem jednoznacznym, ani też jasnym do określenia i zrozumienia. Jest w zasadzie nieprzetłumaczalnym terminem, a polskie tłumaczenie soborowość brzmi zbyt eklezyjalnie i formalnie, budząc skojarzenia z zewnątrznie pojętą instytucją Cerkwi. Tymczasem chociaż kontekst powstania tego pojęcia jest teologiczny i eklezyjologiczny, chodzi tu bardziej o wewnętrzne doświadczenie, duchowe czy mistyczne, oparte na doświadczeniach pierwotnych wolności i miłości i wzajemnie, pierwotnej więzi wspólnotowej, niezbędnej także do poznania prawdy. Można więc mówić o koniecznej i nieusuwalnej „mistycznej solidarności”, różnej od kolektywizmu, a nawet mu przeciwstawnej (M. Bierdiajew). Wynika to bowiem z faktu, że pełnią życia jest zawsze wspólnota (sobornost’), w której pojedyncza osoba ludzka znajduje swe ostateczne urzeczywistnienie i spełnienie. Poszukiwanie prawdy jest wyzwaniem i zadaniem dla całej społeczności wierzących. Nie można jej poznać indywidualistycznie, ale zawsze we wspólnocie. Dla chrześcijaństwa podstawą jest chrystologiczny dogmat o bogoczości

naturze Jezusa Chrystusa, dogmat o Trójcy Świętej, a także dogmat o mistycznym Ciele Chrystusa. Pomimo genezy teologicznej znaczenie słowa „sobornost” ewoluowało na przestrzeni lat, jak również nabierało specyficznego wymiaru antropologicznego, społecznego, a nawet politycznego, w poglądach wielu wybitnych rosyjskich myślicieli i prawosławnych teologów (A. Chomiakow, S. Bułgakow, M. Bierdiajew, P. Evdokimov). Dlatego w wykładzie będzie ukazany wielowymiarowy charakter pojęcia „sobornost” i jego znaczenie jako „solidarności mistycznej”, które sprzyjało pogłębianiu duchowemu wymiarów społeczno-politycznych w kulturze rosyjskiej i z tego powodu może być pouczającym modelem także narodów i kultur Zachodu, w tym także dla polskiej kultury Solidarności.

Dr Krzysztof Prętki

Miejsce i znaczenie zasady solidarności w ubezpieczeniach zdrowotnych w Polsce

(Nauki społeczne)

Biogram:

Kierownik Pracowni Historii Zdrowia Publicznego oraz Polityki Społecznej i Zdrowotnej Katedra Nauk Społecznych i Humanistycznych Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Abstrakt:

Celem wystąpienia będzie charakterystyka miejsca i znaczenia zasady solidarności w ubezpieczeniach zdrowotnych w Polsce. Poddane analizie będzie m.in. ustawodawstwo ubezpieczeniowe w II i III Rzeczypospolitej, w tym dekret o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby z 1919 r., ustawa o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby z 1920 r., ustawa o ubezpieczeniu społecznym z 1933 r., ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym z 1997 r., ustawa o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia z 2003 r. oraz ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z 2004 r.

Dr Natalia Ryłko

Mgr Karolina Tytko

Mgr Dorota Kumorek

Solidarność społeczna a wykluczenie społeczne w modelu sieci przepływowej

(Filozofia, Nauki społeczne)

Biogram:

Dr Natalia Ryłko – adiunkt w Instytucie Nauk Technicznych Uniwersytetu pedagogicznego w Krakowie, specjalizuje się w interdyscyplinarnych badaniach w dziedzinach nauk ścisłych i przyrodniczych oraz inżynierijno-technicznych. Autorka ponad 30 publikacji, w tym współautorka podręcznika z modelowania matematycznego i symulacji: Vladimir Mityushev, Wojciech Nawalaniec, Natalia Ryłko, *Introduction to Mathematical Modeling and Computer Simulations*, CRC Press, 2018, ISBN 1351998765, 9781351998765. Pomysłodawczyni i koordynatorka wielu projektów dydaktycznych, dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, celem których jest podniesienie jakości kształcenia na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Członkini międzynarodowego stowarzyszenia matematyków ISAAC (International Society for Analysis, its Applications and Computation), członkini komitetów organizacyjnych wielu prestiżowych konferencji i kongresów.

Mgr Karolina Tytko – absolwentka matematyki stosowanej i filozofii. Członkini Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Myśli Personalistycznej JPII TRADITIO. Doktorantka na Wydziale Filozoficznym UPJPII w Krakowie, przygotowuje pracę doktorską dotyczącą filozofii matematyki Georga Cantora i Richarda Dedekinda, pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Jerzego Dadaczyńskiego. Wybrane publikacje: *Modele wartości godności człowieka i kwestia sprawiedliwości*, „Logos i Ethos” 2 (55) 2020, s. 167-188, <http://dx.doi.org/10.15633/lie.3812> ; *Wartość godności osoby w kontekście zależności społecznych. Modelowanie grafowe*, [w] G. Wąchol (red.), „Człowiek w relacji do... Rozważania o człowieku jako istocie relacyjnej”, WN UPJPII, Kraków 2020.

Mgr Dorota Kumorek – familiolog, dziennikarka. Członkini Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Myśli Personalistycznej JPII TRADITIO. Doktorantka na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII w Krakowie, przygotowuje pracę doktorską na temat determinantów efektywności pomocy rodzinie dotkniętej problemem alkoholowym. Studium analityczne na przykładzie miasta Krakowa, pod kierunkiem dra hab. Stanisława Sorysa, prof. UPJPII i promotora pomocniczego dr Marii Łuszczyńskiej. Interesuje ją tematyka relacji społecznych, relacji między płciami, problematyka feministyczna, której była badaczką przez 4 lata. Wyniki swoich badań nt. antropologicznego eksperymentu feministycznego opublikowała na łamach książki *Dlaczego feminizm. Odpowiedź Kościoła katolickiego na współczesne tendencje feministyczne* (wydawnictwo Edycja św. Pawła, Częstochowa 2015).

Abstrakt:

Podstawową myśl socjologiczną prezentowanego referatu można przedstawić przy pomocy następującego cytatu: „Przeciwstawieniem wykluczenia społecznego jest ostatecznie solidarność społeczna”[6, s.9]. W szczególności badamy wątek ekonomiczny społeczeństwa solidarnego, oraz rozważamy, czy solidarność w płaszczyźnie ekonomii może być zapewniona w sposób odgórny poprzez prawo i politykę.

Korzystając z modelu sieci przepływowej w przestrzeni Rd, opracowanego przez Prof. V. Mityusheva [7,8,12], wskazujemy na ścisłą relację pomiędzy optymalnością umieszczenia (geometrii) elementów w danej przestrzeni (obszarze), a optymalnością przepływu „dóbr” przez sieć tych elementów, rozumianą jako zminimalizowanie energii w stanie równowagi systemu.

Założenia, które pozwalają zastosować model do sieci społecznej, to:

1. W każdym społeczeństwie komunikacja i przepływ informacji jest podstawową kwestią [2,5,16].
2. Przepływ informacji w społeczeństwie może dotyczyć różnych kwestii. Jednak zakładamy, że sama informacja niesie za sobą ładunek korzystny dla społeczeństwa i jego członków. Niekorzystny w tym przypadku jest brak ładunku [9,19].
3. Zakładamy, że społeczeństwo idealnie solidarne obrazuje graf, którego każdy wierzchołek ma stopień n-1, oraz wszystkie krawędzie mają jednakową przepustowość. Oznacza to, że w danej społeczności każda osoba ma relację z każdym innym uczestnikiem sieci oraz te relacje są jakościowo podobne [11,14,17,19].
4. W takim ujęciu wykluczenie w sieci społecznej jest jednoznaczne z zanikaniem przepustowości wszystkich krawędzi prowadzących do danego członka społeczności.

Wyniki badań funkcjonowania społeczeństwa solidarnego w sferze ekonomii zostanie zestawione z przełomowym odkryciem prof. R. Ulanowicza w zakresie teorii procesu ekosystemów [20,21,22], zgodnie z którym wykluczanie najsłabszych ogniw jest rezygnacją danego ekosystemu sieci społecznej z podprocesów na rzecz maksymalizacji wydajności procesów głównych, i niekoniecznie jest to sposób na osiągnięcie równowagi potrzebnej do „trwania” ekosystemu, czy też jego zrównoważonego rozwoju.

Klaudia Spyrka

Aspekty solidarności w psychologii

(Nauki społeczne)

Abstrakt:

Pojęcie solidarności jest głęboko zakorzenione w naukę społeczną jaką jest psychologia. Już w samym Kodeksie Etyczno-Zawodowym Psychologa PTP, możemy znaleźć odniesienia do ważności solidarności w tymże zawodzie. Jest ona rozumiana w Kodeksie jako wspieranie się nawzajem psychologów, w trosce o wysoką jakość świadczonych usług. Ma to związek między innymi z chęcią i gotowością do niesienia pomocy oraz wsparcia, psychologom mniej doświadczonym. W swojej pracy psychologowie mają świadomość, że „grają do jednej bramki”, mają wspólny cel, jakim jest m.in. pomoc innej osobie w pokonywaniu trudności życiowych oraz ulepszanie jej kontaktów międzyludzkich. Moje rozważania rozpoczną od ukazania pojęcia solidarności w tym, najważniejszym dla psychologów, dokumencie. Następnie przejdę do ukazania solidarności w pracy w gabinecie psychologicznym. Psychologowie bowiem, powinni wykazać się cechą tą,

również w stosunku do klienta. W tym rozumieniu, solidarność łączy się z zachowaniem poufności, do której klient ma prawo. Poufność i zachowanie tajemnicy zawodowej obowiązuje psychologów zawsze. Są jednak pewne wyjątki. Takim odstępstwem od reguły jest sytuacja, w której psycholog przewiduje zagrożenie życia innej osoby wywołane przez stan klienta. W moim wystąpieniu ukażę jeden z najpopularniejszych przypadków w psychologii - sprawę Tatiany Tarasoff, która to zapoczątkowała rozważania psychologów na temat problemu poufności wobec klienta. Dzięki takiej analizie, będziemy mogli dostrzec oraz lepiej zrozumieć granicę solidarności i tajemnicy zawodowej psychologa.

Dr Patrycja Staniszevska-Pobikrowska

Solidarność w zawodach prawniczych – Kodeksy Etyki

(Nauki społeczne)

Biogram:

Doktor nauk teologicznych, prawnik, prawnik kanonista. W badaniach zajmuje się tematyką prawa wyznaniowego i oświatowego, kanonicznym procesem małżeńskim oraz religioznawstwem

Abstrakt:

Przedstawiciele wolnych zawodów prawniczych (adwokaci, radcowie prawni, notariusze, prawnicy) winni działać z poszanowaniem zasad etyki i godności zawodu właściwych dla profesji. Każda ze wskazanych korporacji prawniczych posiada zbiór zasad określający współdziałanie nazywany Kodeksem Etyki. Solidarność wyrażona zostaje w nich w sposób dwuwymiarowy, horyzontalny i wertykalny. W dokumentach tych, przygotowywanych przez samorząd właściwy danemu zawodowi, znajdujemy fragmenty (bądź całe rozdziały) poświęcone wzajemnym relacjom między członkami oraz odniesienia do działania na rzecz klienta. Określają one nie tylko szereg dobrych praktyk, ale także regulują aktywność prawniczą w wymiarze zewnętrznym. W ramach solidarności wskazują m.in. na: zasady uprzejmości, lojalności, koleżeństwa (§ 31 ust. 1 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu); niedopuszczalność wypowiedziania przez radcę prawnego wobec osób trzecich negatywnej opinii o czynnościach zawodowych innego radcy prawnego bez właściwej oceny (art. 52 § 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego); zasady lojalności, życzliwości i szacunku oraz zakazu nieuczciwej konkurencji (§ 25 Kodeksu Etyki Zawodowej Notariusza). Nadto wspólnym dokumentem określającym wymiar solidarności prawniczej na poziomie europejskim jest Kodeks Etyki Prawników Europejskich, pierwszy raz podpisany w 1988 r, a ostatni raz nowelizowany w roku 2006. Warty uwagi jest również fakt braku podobnych regulacji na poziomie wykonywania zawodu prawnika, nie będącego członkiem żadnej z korporacji. Działalność adwokatów kościelnych w zakresie etycznym jest regulowana prawem wewnętrznym Kościoła katolickiego (m.in. Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.), sumieniem oraz najmłodszym ze wskazanych, kodeksem etyki uchwalonym przez powstały w roku 2019 samorząd – Krajową Izbę Adwokatów Kościelnych

Mgr Justyna Szablewska

Solidarność ze społecznością lokalną jako motyw działalności członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Dzikowcu w latach 1945-2012

(Nauki społeczne)

Biogram:

Doktorantka w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Prowadzi badania dotyczące działalności OSP na Ziemi Kłodzkiej w PRL. Członkini Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego. Jej praca licencjacka oraz magisterska zostały wyróżnione w ogólnopolskim konkursie na prace popularnonaukowe i badawcze dotyczące historii pożarnictwa organizowanym przez Związek OSP RP (2016 i 2018 r.). Od 2010 r. związana z Ochotniczą Strażą Pożarną w Kudowie-Zdroju, gdzie pełniła funkcje sekretarz, kronikarz i opiekun Młodzieżowej Drużyny

Pożarniczej. Prowadzona przez nią kronika dwukrotnie uzyskała najwyższy tytuł Kroniki Wzorowej podczas ogólnopolskiego konkursu kronik organizowanego przez Związek OSP RP (2016 i 2018 r.). Sekretarz oraz kronikarz Ochotniczej Straży Pożarnej w Dzikowcu od 2020 r.

Abstrakt:

Wieś Dzikowiec znajduje się blisko Nowej Rudy w województwie dolnośląskim, powiecie kłodzkim. Miejscowość dzieliła losy terenów Ziem Odzyskanych. Po zakończeniu II wojny światowej osiedlili się w niej Polacy, którzy starali się przetrwać w nowych dla siebie warunkach. Jednym z poważniejszych zagrożeń dla przybyszy był żywioł ognia. Sytuacja ta spowodowała spontaniczne powstanie w miejscowości Ochotniczej Straży Pożarnej końcem 1945 r. Początkowo opierała się ona na chęci niesienia pomocy sąsiedzkiej. Brakowało nie tylko wyposażenia, ale także uregulowania kwestii formalnych takich jak wybór zarządu. Z czasem problemy te zostały rozwiązane. Znaczna część mieszkańców wsi znalazła zatrudnienie w okolicznych kopalniach. Kolejne władze jednostki starały się zwiększać możliwości zapewniania przez straż bezpieczeństwa mieszkańcom. Przyczyniały się do tego zarówno kolejne ćwiczenia oraz szkolenia, w których uczestniczyli członkowie organizacji jak i uzyskiwanie kolejnych samochodów pożarniczych. Nie bez wpływu pozostał również rozwój techniki pożarniczej na przestrzeni lat. Największą rewolucję w działalności straży spowodowało widmo likwidacji miejscowej szkoły. Wizja konieczności dojazdów dzieci do innych miejscowości w gminie skłoniła organizację specjalizującą się w pożarnictwie do podjęcia próby ugaszenia palącego problemu dotyczącego edukacji. W 2012 r. powstał Zespół Szkół Społecznych w Dzikowcu. Ochotnicza Straż Pożarna w Dzikowcu do dnia dzisiejszego stanowi jej organ prowadzący, co jest ewenementem w skali kraju. Dokumentacja zgromadzona w Archiwum Ochotniczej Straży Pożarnej w Dzikowcu Dokumentacja zgromadzona w Archiwum Zespołu Szkół Społecznych w Dzikowcu.

Mgr inż. Beata Szpetkowska

Aspekty solidarności społecznej w praktyce pokutnej Kościoła starożytnego w ujęciu Ksiąg pokutnych

(Teologia)

Biogram:

Absolwentka rolnictwa na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie; magisterium i licencjat z teologii na UPJPII w Krakowie.

Członkini Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Myśli Personalistycznej JPPII oraz Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie.

Doktorantka na Wydziale Teologicznym UPJPII w Krakowie, przygotowuje pracę doktorską pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Arkadiusza Barona.

Wybrane publikacje: *Zamienniki pokut w ujęciu irlandzkich i brytyjskich ksiąg pokutnych*, „Polonia Sacra” 24 (2020) nr 1 (59) s. 113-134, <http://dx.doi.org/10.15633/ps.3569>

Referat pt. *Umiarkowanie w jedzeniu i piciu w ujęciu Ksiąg pokutnych*, wygłoszony dnia 9 maja 2019 roku w Częstochowie na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. Aktualne wyzwania teologii, zorganizowanej przez PTT w Krakowie – Oddział w Częstochowie.

Abstrakt:

Z przeżywaniem pokuty zazwyczaj nie łączy się ani idei solidarności ani idei wspólnoty. Okazuje się, że sposoby odbywania jej w starożytności tworzyły i pogłębiały relacje społeczne i wspólnotowe wśród chrześcijan. Jedną z grup świadków takiego procesu są Księgi pokutne, o których najczęściej mówi się jedynie jako o taryfikacjach pokut. Powstawały one od V do XII wieku zarówno w języku łacińskim, jak i greckim. Za najstarsze uchodzą te napisane na Wyspach Brytyjskich, a następnie w Galii, Italii, Hiszpanii oraz we wspólnotach grecko-języcznych. O związku przepisów prawnych z solidarnością pisze Émile Durkheim, według którego jednym z obiektywnych wskaźników badawczych solidarności społecznej może być prawo karne oraz prawo kooperacyjne. W zbiorowościach ludzkich o przewadze prawa karnego jego przekroczenie podlega bezwzględnej karze, kształtując solidarność mechaniczną. Społeczności zaś o przewadze prawa kooperacyjnego charakteryzuje solidarność organiczna, która nie ogranicza się do karania winnego, ale wzywa go do naprawienia szkody jaką wyrządził. Sankcje solidarności opartej na prawie karnym nazywa on represyjnymi o charakterze pokutniczym, a na prawie kooperacyjnym – moralnymi i restytucyjnymi (por. O podziale pracy społecznej, Warszawa 1999, s. 148-151). O jakiej solidarności społecznej mówią i jaką solidarność kształtują tzw. księgi pokutne? Przebadamy, jak procesy związane z przeżywaniem pokuty w starożytności chrześcijańskiej aż po czasy średniowiecza wpływały na tworzenie więzi społecznych oraz tego co dzisiaj nazywamy solidarnością międzyludzką. Najstarsze formy pokuty kształtowała tzw. pokuta publiczna. Choć podejmowali ją chrześcijanie indywidualnie, to wpływała ona na relacje międzyludzkie. Po przejściu w średniowieczu do pokuty prywatnej, wspólnoty chrześcijańskie, jak pokazuje lektura

Książ pokutnych, zatroszczyły się o to, aby pokuta nie utraciła swojego wymiaru wspólnotowego i restytucyjnego. Dopiero czasy nowożytne zatomiły i zindywidualizowały pokutę tak dalece, że zaczęto tęsknić za solidarnością. W badaniu Książ pokutnych zwrócimy uwagę na podkreślanie odpowiedzialności za wspólnotę w pokucie publicznej, troski o wspólnotę w pokucie prywatnej oraz solidarności społecznej w praktykach pokutnych, zwłaszcza postnych.

Mgr Nelia Titova

Człowiek w relacji do solidarności z rozumnymi istotami ziemi (Filozofia)

Abstrakt:

Filozofowie, ekolodzy i behawioraliści chcą poparcia dla Deklaracji praw walen. Uważają, że delfiny i wieloryby są wystarczająco inteligentne, aby uzasadnić stosowanie wobec nich tych samych zasad etycznych, co ludzi. Uznanie ich praw oznaczałoby koniec wielorybnictwa i niewoli oraz wykorzystywania delfinów i wielorybów do rozrywki. Decyzja została podjęta na corocznym spotkaniu American Association for the Advancement of Science, które odbyło się w kanadyjskim mieście Vancouver. To największa konferencja naukowa na świecie. Wniosek oparty jest na wieloletnich badaniach, które wykazały, że delfiny i wieloryby mają duże i złożone mózgi, a także samoświadomość zbliżoną do poziomu ludzkiego. Eksperti uważają, że delfiny i wieloryby, niebędące istotami ludzkimi, są „ludźmi” w filozoficznym tego słowa znaczeniu, a to już samo w sobie każe poważnie zastanowić się nad stosunkiem do nich. Profesor etyki Tom White z Loyola Marymount University w Los Angeles, autor książki *In Defense of Dolphins: A New Moral Frontier*, uważa, że delfiny „nie są ludźmi, ale jednostkami”. „Człowiek potrzebuje indywidualności. Biorąc to pod uwagę, umyślne zabijanie takiej osoby jest etycznie analogiczne do umyślnego zabijania człowieka” - mówi Tom White. Jego zdaniem „nauka pokazała, że indywidualność - świadomość, samoświadomość - nie jest już cechą właściwą wyłącznie człowiekowi. A to prowadzi do bardzo różnych konsekwencji”. Deklaracja, która została pierwotnie uzgodniona w maju 2010 r., Zawiera stwierdzenia o „prawie każdego walenia do życia”, stwierdzające, że zwierzęta z rodziny walen „nie mogą być trzymane w niewoli i eksploatowane, być poddawane okrucieństwu, pozbawione ich środowisko naturalne”, „nie są one własnością żadnego państwa, korporacji, grupy ludzi czy jednostki”. W dokumencie stwierdza się również, że „prawa, wolności i normy określone w tej deklaracji muszą być chronione zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym”. Psycholog Laurie Marino z Emory University w Atlancie wyjaśnia, w jaki sposób postęp naukowy pomógł zmienić nasz sposób myślenia o mózgu walen. Według niej mózg delfinów i wielorybów był początkowo przedstawiany naukowcom jako ogromna amorficzna masa, która nie posiadała znaczącej inteligencji i złożoności. „Okazało się, że ich mózgi są nie tylko ogromne, ale także niesamowicie złożone, a ich złożoność jest porównywalna z naszymi mózgami” - powiedziała. Delfiny mają poczucie samooceny, potrafią rozpoznać siebie w lustrze. Ewolucja gatunku i siedliska w naturalny sposób doprowadziły do wyjątkowej kombinacji świadomych cech delfinów. Są to niewątpliwie zwierzęta o złożonej organizacji, ale natura ich inteligentnego zachowania niewiele różni się od naczelnych, słoni i krukowatych - gdzieś od nich przewyższających, gdzieś podrzędnych. Z punktu widzenia nauki ustalenie, które zwierzę jest osobą, a które nie, okazuje się filozoficznym ćwiczeniem w rozpoznawaniu miłości, czyli jest całkowicie stronnicze. Z drugiej strony w XXI wieku zwierzęta zaczęły otrzymywać podstawowe prawa, a Indie są dalekie od pierwszego kraju, w którym istnieje koncepcja osobowości „niehumanicznych”. W 2008 roku parlament Hiszpanii poparł pomysł przyznania podobnego statusu małpom człekokształtnym, a Szwajcaria przyjęła bezprecedensową ustawę o prawach zwierząt. Etyczny stosunek do przyrody staje się ważnym krokiem w rozwoju cywilizacyjnym. I nie chodzi tu wcale o zwierzęta, ale o samych ludzi. Rozpoznając osobowości delfinów i odmawiając uczynienia z nich sashimi, nie tylko przewyższamy oczywiste ludzkie okrucieństwo, ale także wychodzimy poza antropocentryczne postrzeganie świata. Jeśli przynajmniej kiedyś snimy, by stać się cywilizacją pozaplanetarną, gotową do komunikowania się z Wszechświatem, musimy zrozumieć, jak ewoluuje świadomość w różnych warunkach fizycznych, i najpierw musimy nauczyć się kontaktować z tymi, którzy są na Ziemi.

Ks dr Grzegorz Wąchoł

Wspólnoty religijne jako (odpowiedź na samotność) czynnik solidaryzujący ludzi pośredni i bezpośrednio

(Teologia)

Biogram:

W 2019 roku obronił doktorat z zakresu nauk teologicznych o specjalizacji teologii praktycznej. Praca dotyczyła wsparcia duszpasterskiego osób uzależnionych. Także od 2019 pracuje naukowo w Katedrze Teologii i Psychologii Pastoralnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Studiuje też psychologię na Wyższej Szkole Psychologii Społecznej w Katowicach. W swojej działalności naukowej zajmuje się tematami związanymi z opieką duchową i psychologiczną chorych, uzależnionych, niepełnosprawnych, podejmuje również refleksję nad aktualnymi problemami duszpasterskimi Kościoła i duszpasterstwem indywidualnym. Swoje zainteresowania naukowe wykorzystuje w praktyce, poprzez posługę duszpasterską jako kapelan Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego w Krakowie. Od 10 lat, w ramach krakowskiej Fundacji Pomocy Niepełnosprawnym „Agape” co roku organizuje wyjazdy rekolekcyjno–terapeutyczne dla niepełnosprawnych intelektualnie. Jest także duszpasterzem rodzin w ruchu Domowego Kościoła.

Abstrakt:

Artykuł ukazuje poważny i aktualny problem jakim jest we współczesnym świecie samotność. Wynika ona ze zmian społecznych jakie zachodzą od kilkudziesięciu lat między innymi pod wpływem globalizacji, a w ostatnim roku została pogłębiona przez epidemię COVID-19. Joseph Ratzinger (Benedykt XVI) oraz Jan Paweł II – wielcy myśliciele Kościoła XX wieku przewidywali, że trzecie tysiąclecie stanie się epoką samotności człowieka. Jednocześnie ukazywali religijność i wartości duchowe jako lekarstwo na to narastające i degradujące osobę ludzką zjawisko. Wśród religijności można odnaleźć różne elementy składowe, które służą przezwyciężaniu samotności. Jednym z nich są wspólnoty religijne rozumiane jako duże społeczności (np. parafie, zbory), ale w tym konkretnym wypadku szczególnego znaczenia nabierają mniejsze grupy (najczęściej o charakterze formacyjnym, modlitewnym lub zadaniowym) wewnątrz dużych wspólnot. Mogą stać się istotnym czynnikiem łagodzącym samotność i otwierającym stopniowo człowieka na społeczeństwo. Oprócz zwyczajnego ludzkiego wsparcia mogą być także formą prostej socjoterapii, gdyż są w stanie kształtować ich członków do dojrzałych relacji zewnętrznych. Artykuł bazuje na literaturze z zakresu teologii pastoralnej oraz psychologii, szczególnie psychologii społecznej. Próbuje wyodrębnić poszczególne składniki różnych zjawisk socjologicznych obecnych w grupach religijnych, które są pomocne w solidaryzowaniu ich członków ze sobą nawzajem i z innymi osobami. Udział w tego rodzaju grupach wszczepia we wspólnotę na sposób bezpośredni, rozumiany jako realny udział w niej oraz pośredni (wirtualny), który polega na budowaniu świadomości bycia członkiem takiej wspólnoty. W obrębie wspólnot religijnych istotnym doświadczeniem solidaryzującym są również przeżycia nadprzyrodzone, które co prawda jest zawsze mocno subiektywne, ale możliwe do ogólnej charakterystyki.

Mgr Maciej Witala

Zagadnienia protologiczne w świetle odkryć paleoantropologii. Solidarność rodzaju ludzkiego i kryterium progu hominizacji.

(Teologia)

Biogram:

Doktorant na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zajmuje się problematyką grzechu pierworodnego, w szczególności w odniesieniu do wyników badań nauk przyrodniczych nad początkami rodzaju ludzkiego

Abstrakt:

Postęp jaki dokonał się na przełomie XX i XXI w paleoantropologii doprowadził do odkryć nakazujących na nowo nakreślić drzewo rodowe rodzaju ludzkiego. Odkrycia sprawiają, że konieczne jest przemyślenie na nowo kwestii z zakresu antropologii teologicznej, takich jak pojęcie osoby, człowieczeństwa, oraz – w szczególności – zagadnień protologicznych, zwłaszcza związanych z problematyką grzechu pierworodnego. W referacie zaprezentowane zostaną najbardziej istotne wyzwania i propozycje ich rozwiązania.

Ks. dr hab. Stanisław Wronka

Solidarność z Bogiem i z ludźmi Mojżesza, Dawida, Pawła i Jezusa

(Teologia)

Biogram:

Wykładowca UPJPII w Krakowie.

Redaktor naczelny „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego”.

Patronat naukowy „Traditio”.

Abstrakt:

W wystąpieniu chodzi o przedstawienie solidarności głównych postaci biblijnych w stosunku do Boga i do ludzi. Zgodnie z przykazaniami Boga i bliźniego postaci te są ukierunkowane na Boga i na drugiego człowieka. Nie wystarczy być po stronie i z człowiekiem, trzeba w pierwszym rzędzie być po stronie i z Bogiem. Wówczas solidarność przynosi dobre owoce człowiekowi i społeczeństwu. Postawa postaci biblijnych jest pouczająca i wzorcowa, możemy od nich czerpać inspiracje i motywacje do życia w dobrych relacjach z innymi.

Dr Przemysław Zientkowski

Kategoria ojcostwa w koncepcji wybranych filozofów dialogu

(Nauki społeczne)

Biogram:

Doktor nauk humanistycznych, absolwent filozofii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; ukończył studia podyplomowe w zakresie prawa europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji UMK; adiunkt badawczo- dydaktyczny wydziału pedagogicznego UKW w Bydgoszczy. Pełnomocnik Burmistrza Miasta Chojnice ds. Rozwoju i Współpracy Naukowej. Zainteresowania badawcze: filozofia społeczna, filozofia polityki, teologia polityczna, prawa człowieka, antropologia filozoficzna, filozofia edukacji, filozofia dialogu. Orcid: 0000-0003-1557-756

Abstrakt:

Kategoria ojcostwa w koncepcjach filozofów dialogu interpretowana jest w sposób szczególny. Zakłada ona bowiem osobliwy rodzaj relacji ojca do dziecka wzorowanej na relacji Boga do człowieka. Relacja ta prócz podmiotowości, którą doskonale akcentuje Franz Rosenzweig: „(...) gdyby nie Ty moje Ja byłoby tylko bezosobowym to”, podnosi w swojej interpretacji swoisty akt solidarności podyktowany wspólnym interesem. Tym interesem jest wychowanie do wartości. I tak jak Bóg „wychowuje” człowieka poprzez przykazania, tak każdy ojciec powinien wychowywać dzieci poprzez pouczenia. Takie wychowanie odbywa się jednak w niezwykłych okolicznościach całkowitego zaufania dziecka do ojca. Ufności, że to co mówi, robi, daje ojciec jest dobre, jest wartością. Pisze o tym ks. prof. Józef Tischner: „Ojciec to nie tylko ten, który daje życie, chroni życie, który karmi, ale także ten, który daje ufność”. I wreszcie bodaj najważniejszym aspektem ojcostwa poruszonym przez dialogików jest kwestia tożsamości w relacji, która mimo, że wymyka się logice formalnej, znajduje głębsze rozumienie w myśli judeochrześcijańskiej. Jak zauważa Levinas „Ojcostwo jest relacją z obcym, który choć pozostaje obcy, choć jest innym człowiekiem (...) jest mną”.

Swój referat chciałyby skonstruować wokół powyższych zagadnień i wykazać, że koncepcja filozofów dialogu jest interesującym i pożądanym pedagogicznie kierunkiem rozwoju ojcostwa w postmodernistycznej rzeczywistości.

Ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak

U źródeł idei solidarności

(Filozofia)

Biogram:

Kierownik Katedry Etyki na Wydziale Filozoficznym UPJPII w Krakowie, Dyrektor Międzynarodowego Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności (MCBFS), Wiceprzewodniczący Europejskiej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FUCE), członek ESSAT-u (European Society for the Study of Science and Theology oraz Polskiego Towarzystwa Filozoficznego i Polskiego Towarzystwa Etycznego. Zainteresowania naukowe: filozofia człowieka, etyka, personalizm, francuska filozofia refleksyjna. Ważniejsze publikacje: *Dojrzewanie świadomości refleksyjnej w filozofii moralnej Georgesa Bastide'a i Jeana Naberta*, Kraków 1998; *Idea solidarności dzisiaj* (red.), Kraków 2001; *Pytając o człowieka. Myśl filozoficzna Józefa Tischnera* (red.), Kraków 2002; *Aksjologia Louisa Lavelle'a wobec ponowoczesnego kryzysu wartości*, Kraków 2012; *Nurty etyki. Od starożytności do nowożytności*, Kraków 2018. Wykłady gościnne i udział w międzynarodowych sympozjach naukowych m. in. w Bochum, Bogocie, Budapeszcie, Louvain, Meksyku, Moskwie, Paryżu, Pekinie, Rzymie, Seulu, Tokio i Waszyngtonie.

Abstrakt:

Idea solidarności jest obecna w historii człowieka od początku jego istnienia. Na początku była związana z działalnością człowieka w życiu codziennym oraz z więzami plemiennymi. Chrześcijaństwo podjęło próbę uniwersalizowania tego rodzaju więzi w formę braterstwa, która wynika z zasady miłości bliźniego. Braterstwo jako forma społecznej solidarności pojawiła się wśród głównych haseł Rewolucji Francuskiej. Poszukujący „świeckich” korzeni braterstwa utopijni socjaliści podkreślali związek solidarności z wspólnym zobowiązaniem i wspólną odpowiedzialnością za członków wspólnoty. Pojęcie solidarności odegrało ważną rolę w koncepcji filozofii pozytywistycznej A. Comte'a. Twórca pozytywizmu podkreślał, że naturalne formy więzi społecznych, takie jak solidarność kształtują się dzięki ciągłości rozwoju społecznego. Kwestię solidarności w tym duchu rozwijał Durkheim, który rozróżniał dwie formy solidarności, solidarność mechaniczną w społeczeństwie tradycyjnym i solidarność organiczną w społeczeństwie nowoczesnym. Z kolei M. Weber podkreślał łączność solidarności z poczuciem przynależności do wspólnoty i zwracał uwagę na niezbędność jakichś „innych” (obcych) dla kształtowania się tego poczucia. Zatem przyjmował, że solidarność wytwarza się w opozycji do innych wspólnot. Próbę wyjścia poza ograniczenia myślenia „utopijnego” i „pozytywnego” podjęli M. Scheler, łączący solidarność z odpowiedzialnością za drugiego człowieka oraz personalności chrześcijańscy bezpośrednio odwołujący się do biblijnego imperatywu „jedni drugich brzemiona noście”. W referacie wskazuję niewystarczalność dotychczasowych ujęć kwestii „solidarności”, wobec indywidualistycznej praktyki społecznej, związanej z kulturą ponowoczesną.

Mgr lic. Robert Żarnowski

Jezus solidarny z wykluczonymi: celnicy, prostytutki i trędowaci w Ewangeliach.

(Teologia)

Biogram:

Magister teologii, studiował w WSD w Rzeszowie i na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. W 2018 roku obronił pracę magisterską pt. *Tożsamość Dwóch Świadków Chrystusa. Studium literacko-teologiczne Ap 11,3-13*, napisaną pod kierunkiem ks. dra Adama Kubisia (KUL). Obecnie student studiów licencjacko-doktoranckich na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Interesuje się egzegezą Nowego Testamentu, szczególnie Apokalipsą św. Jana.

Abstrakt:

Działalność publiczna Jezusa opisana w Ewangeliach obfituje w wydarzenia i spotkania nietypowe, wymykające się zwyczajom i konwenansom epoki i kultury w której żył. Szczególny stosunek Jezusa do osób odrzuconych przez społeczeństwo żydowskie dobrze widoczny jest w Jego spotkaniach i dialogach z celnikami, prostytutkami i trędowatymi. Grupy te były wykluczone z życia społecznego z różnych powodów. Celnicy kolaborowali z okupantem rzymskim, prostytutki prowadziły głęboko niemoralne życie, trędowaci zaś byli odrzucani z powodu swojej fizycznej ułomności. Jezus nie tylko nie stosuje się do utartych schematów postępowania z takimi ludźmi, ale wręcz odwraca je zupełnie okazując zainteresowanie i miłość. Staje tym samym w opozycji do postawy prezentowanej przez większą część społeczeństwa i jego elity, dając jednocześnie czytelny przykład i wzór do naśladowania dla swoich uczniów. Okazuje wyrzutkom zrozumienie i troskę, stara się im pomóc i wskazać właściwą drogę postępowania dbając nie tylko o fizyczną stronę życia, ale również o uzdrowienie duchowe. Prowokuje otoczenie do myślenia i sprzeciwia się potępianiu ludzi z powodu popełnionych przez nich błędów. Proponowany referat prezentuje pełną miłości i dobroci postawę Jezusa wobec grup społecznych wykluczonych przez społeczeństwo – celników, prostytutek i trędowatych. Bazę stanowią wybrane fragmenty Ewangelii opisujące spotkania i rozmowy Jezusa z konkretnymi osobami, zarówno znanymi z imienia, jak i anonimowymi.

Dr Przemysław Żebrok

Gen solidarności w polskiej społeczności wiejskiej

(Nauki społeczne)

Biogram:

Doktor nauk humanistycznych, wykładowca UPJP2. Wieloletni nauczyciel oraz dyrektor placówek oświatowych. Absolwent uniwersytetów: Śląskiego, Warszawskiego, Jagiellońskiego oraz Wyższej Szkoły Biznesu i UPJP2. Uczestnik konferencji naukowych w kraju i za granicą. Autor kilkunastu publikacji naukowych o tematyce oświatowej. Przewodnik górski i terenowy, przodownik turystyki górskiej, pilot wycieczek. Działacz społeczny. Laureat nagrody Rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie za najlepszą pracę doktorską.

Abstrakt:

Współczesność charakteryzuje się dynamiką, wielorakością i nieprzewidywalnością zmian, które zachodzą zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i wspólnotowym. W ostatnim roku złożoność rzeczywistości pogłębiła ogólnoswiatowa pandemia, w sposób drastyczny zmieniając życie jednostek i całych społeczeństw. W tym kontekście zagadnienia solidarności międzyludzkiej stają się bardzo aktualne i skłaniają do refleksji. Co więcej, nabierają nowego znaczenia. W szerokiej płaszczyźnie stosunków społecznych to wymiana jest podstawowym zwornikiem i jej podporządkowane są prawie wszystkie sprawy. Niektóre formy tych kontaktów można określić „stosunkami daru” a contrario do stosunków wymiennych „coś za coś”. Relacje międzyludzkie, o których tu mówimy, nie podlegają żadnym ocenom ekonomicznym, poruszamy się w polu wartości etycznych. Obecnie jesteśmy świadkami ciągłego rozszerzania się reguły wzajemności we wciąż nowych i coraz liczniejszych dziedzinach. Oznacza to, że jest coraz więcej obszarów, z których zniknęło pojęcie daru jako zwykłej formy stosunków między ludźmi. Opracowanie podejmuje zagadnienia solidarności w polskiej społeczności wiejskiej. Na przestrzeni kilkudziesięciu ostatnich lat na polskiej wsi dokonała się (dokonuje) transformacja praktycznie we wszystkich obszarach życia. To nie tylko zmiany w sposobie życia i gospodarowania, ale przede wszystkim przeobrażenia w szeroko pojętej kulturze, religijności, moralności, obyczajowości. Jednak pomimo tej rewolucji, mieszkańcy wsi zachowali pewne cechy (kod genetyczny), które dotyczą życia wspólnotowego. Ciągłe żywe w społeczności wiejskiej więzi społeczne są fundamentem solidarności, jako pewnego rodzaju fenomenu relacji międzyludzkich. Oprócz teoretycznych rozważań w opracowaniu zostaną także przedstawione konkretne przykłady zachowań podtrzymujących wspólnotę i solidarność ludzi wsi. Terenem badawczym jest Śląsk Cieszyński.

Spis treści

Dr Marek Błaszczyk	1
Mgr Joanna Cabak	1
Ks. mgr Giacomo Calore	2

Mgr lic. Adam Chrapusta.....	2
Mgr lic. Ireneusz Skoczeń.....	2
Dr Renata Chrzanowska	3
Mgr Ignacy Dudkiewicz	3
Dr Bartłomiej Gapiński.....	4
Dr hab. Prof. IFiS PAN Maria Gołębiowska	4
Lic. Karolina Gryksa.....	5
Mgr Dawid Gutek	6
Lic. Mirosław Haładyj	6
Ks. dr. Miłosz Hołda.....	7
Ks. prof. UPJPII dr hab. Jarosław Jagiełło	7
Mgr Katarzyna Jamróz.....	8
Mgr Natalia Janowiec	9
Mgr Dominik Kania.....	9
Mgr lic. kan. Edyta Karczmarzka OV.....	10
Mgr lic. Klaudia Karpień.....	10
Dr hab. s. Anna Emmanuela Klich OSU	11
Natalia Kozłowska	11
O. prof. dr hab. Jarosław Kupczak.....	12
Ks. prof dr hab. Piotr Mazurkiewicz.....	12
Ks. mgr Krzysztof Mętlewicz.....	13
Mgr Sylwia Nessler.....	13
Mgr Magdalena Ochońska.....	14
Mgr Edwin Olczak	14
Mgr lic. Mirosław Pamuła	15
Mgr Joanna Pierzga.....	15

Dr hab. Paweł Podeszwa.....	16
Ks. dr hab. Aleksander Posacki SJ.....	16
Dr Krzysztof Prętki.....	17
Dr Natalia Ryłko.....	17
Mgr Karolina Tytko.....	17
Mgr Dorota Kumorek.....	17
Klaudia Spyrka.....	18
Dr Patrycja Staniszevska-Pobikrowska.....	19
Mgr Justyna Szablewska.....	19
Mgr inż. Beata Szpetkowska.....	20
Mgr Nelia Titova.....	21
Ks dr Grzegorz Wąchol.....	21
Mgr Maciej Witała.....	22
Ks. dr hab. Stanisław Wronka.....	23
Dr Przemysław Zientkowski.....	23
Ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak.....	24
Mgr lic. Robert Żarnowski.....	24
Dr Przemysław Żebrok.....	25